Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД УНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Үнэгдэгы 1921 оной сентябриин 21-һээ гарана | № 212 (17635) | 1987 оной сентябриин 13, воскресеньи | Сэн 3 мүн.

СЕМИНАР-ЗҮБЛӨӨН БОЛОБО

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Ехэ зая соо арадай депутадуудай районно Соведүүдэй гүйсэдкомуудай секретарьнарай болон эмхидхэлэй таһагуудые даагшанарай хоёр үдэрэй семинар-зүблөөн боложо дүүрэбэ.

Тус зүблөөн дээрэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ С. Н. Булдаев «КПСС-эй XXVII съездын, КПСС-эй ЦК-гай январиин, июниин (1987 он) Пленумүүдэй эрилтэнүүдэй үндэһөөр республикын социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхаха талаар Соведүүдэй бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» элидхэл хэбэ.

Удаань КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитацийн таһагые даагшын орлогшо С. Р. Очиров «Арадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй һунгаптын дүнгүүд болон һунгуулиин системые саашадань демократизацилха зорилгонууд тухай», Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. С. Берещнов «1987 оной майн 18-да баталан абтаһан РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй тогтоолтой зохиядуулан, һүнгагшадай захяануудые дүүргэхэ талаар республикын арадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй ябуулдаг хүдэлмэри тухай», республикын Министрнүүдэй Соведэй эмхидхэлэй-инструкторска таһагые даагша К. И. Бахрунов «СССР-эй арадай депутадуудай статус тухай, СССР-эй Хууляар тодорхойлогдоһон депутадуудай эрхэ түлөөлэгнүүд тухай», Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхь орлогшо В. К. Агалов «Хүн зонийе эдеэ хоолоор, промышленна эд бараагаар болон ажаһуудалай хэрэглэмжын зүйлнүүдээр хангалгые һайжаруулха хүдэлмэри Соведүүдэй эмхидхэхэ тухай», республикын Верховно Соведэй Президиумэй таһагые даагша А. Д. Чукаев «Арадай депутадуудай Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэрие нарижуулан һайжаруулха тухай» эмхидхэлнүүдые хэбэ.

Тэрэшэлэн республикын Верховно Соведэй Президиумэй инструктор Д. Д. Дагбаев, арадай депутадуудай Улаан-Удын городской Соведэй гүйсэдкомой эмхидхэлэй таһагые даагша Н. Н. Молчанова, арадай депутадуудай Мухар-Шэбэрэй районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ С. Н. Баиров, арадай депутадуудай Хориин районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. М. Бузин, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй юрисконсульт М. Е. Маркова тус семинар-зүблөөн дээрэ мэдээсэлнүүдые хэһэн байна.

Семинар-зүблөөндэ хабаадагшад Улаан-Удын Советскэ районно Соведэй гүйсэдкомой ябуулдаг ниитын хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй танилцаа.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. А. Бадиев зүблөөндэ хабаадалсажа, үгэ хэлэһэн байна.

ҮГЭДЫМНАЙ ҮРА ҺӨШХӨЛ

ТАБАН ЖЭЛ ажалай түрүүшүүл хөөрэнэ

...НАРАЙ һүүлшын үдэрнүүдтэ артист ...ой ажабайдалай эгээл яаралтай, хүл... ...ь эхилдэг. Шэнэ зүжэгүүд хойно ...ко тушаагдажа, репетициннүүд үг... ...ө удэшэ болотор болохо. Тэрэл баг... ...Һара соо амарха сагаа хүлеэһэн хэ... ...байташ. Тезд үгы даа! Август соо ...ие амаралтада гаран гэхэдээ, шэнэ ...ой эхилые дахинаа хүлеэжэ, үдэр, ...дые үнгэргэжэ ядашахаш.

...ө түрэл театрни 55-дахи сезоноо ...Энэ хадаа миний, артистын, намта... ...ахи сезон болоно. 1969 оной намар ...радай театрай, хүгжэмэй ба кине... ...институт дүүргэжэ ерэһэн бү... ...шуулл буряад театрай харагшадта ...өөлжэ, артистын хүшэр замда түү... ...ө томо, дан ...алхамуудые хээ бэлэйбди. Нам... ...ажаллажа эхилһэн хүбүүд, басагад ...олондо мэдээжэ, хүндэтэй зон бо... ...Ягаалб даа, Михаил Елбонов, Вла... ...Кондратьев, Дарима Сангажапова, ...Дугарова гэдэгүүд. Тэрэл үеэр ...Лариса Егорова, Марта Зориктуева ...ржэ эхилһэн байгаа. Манай түү... ...зүжэгүүд... «Арбан хоёрдохи һүни», ...ө, «Улаахан пулаадтай улаангир... ...«Шекспирэй шэдитэ зүжэгэй ге... ...ал, эдир залуунууд, хүсэл зориг, ...ө тугэс хүбүүд, басагад сценэ дээрэ ...ой байгаа һэнта» гэжэ тиихэдэ ма... ...аһан зон мүнөөшье болотор хэ...

...ө хойшо хүн бүхэнэймнай ажа... ...ой, сэдьхэл зүрхэндэ бэлээр һалаша... ...сараа үлөөһэн олон тоото роль... ...ө, Би, жэшээлбэл, далаадһаа ...ө бэлдээб. Дурагүй роль гэжэ ...ө, бултал һанаа үнөөеш, бэе... ...ө, сагыеш барааһан рольнууд ...Зүгөөр һард гэхэдэш, һанаанда ...ө зүжэгүүд, геройнууд тэдэнэйм ...юм аабза. Ч. Айтматовай «Улаа... ...ө улаангирханда»—Ильяс, ...овай «Минии хайрата Марад... ...ө, В. Вишневскийн «Оптимисти... ...ө»—Алексей, А. Ангархае... ...ө»—Цыремпил Буха... А. Островскийн «Ямаршье ухаатай ...ө ородог» гээшэдэ—Глумов, ...ев «Бальжин хатанда»—Дай... ...Дударевай «Юрын сэрэгшэдтэ»— ...ө эхилээд. нилээд олон роль... ...ө дүтоор һанагдаха байна. ...ө сезондо сэдьхэлэй ехэ хү... ...ө зүйлэй баадхаһан хоёр роль нам... ...ө. Тэдэ хадаа К. Балковай ...ө зүжэг соохи Агбаан үбгэнэй, ...Доной «Хиртэһэн һарын» муу та... ...ой Хумбаа Дагбын психологическа ...ө орёо байгуулгатай рольнууд бо...

...ө байһан сезондо баһал һонир... ...ө театраймнай соносхолдо ...ө хүлеэгдэнэ. Классическа зо... ...ө В. Шекспирэй «Гамледые» ...ө театрай режиссер Цыден ...ө ороод байна. Ярославль... ...ө урэалаар ерэхээ байһан ...ө Глеб Дроздов Н. Гоголийн «Ре... ...ө табиха хүсэлтэй. Нютагай автор... ...ө хөөлөннүүдһаа Д. Батожабайн «Тоо... ...ө хүбиг заяан» (Михаил Рогачевский ...ө сценын хэлэндэ оруулаа), Р. Бад... ...ой «Сагай эрьесэ», В. Осиповой «На ...ө гэһэн зүжэгүүд театрай ураи... ...ой совет дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхээ...

...ыдоо театрнай ороной сценичес... ...ой коллективүүдэй жэшээгээр зо... ...ө шэнэзэр ябуулха, ураи һай... ...ө, ямар зүжэг хайшаи гэжэ та... ...ө, ашаг шидхэдэг боложо, урда... ...ө һураггүй бээ дааһан байдалтай ...ө гэжэ ороодожо байна гээшэ. Тиин... ...ө коллективэймнай зохёохы хүтэл... ...ө, артистнар өөһэдоошье ...ө шадабаритай байһанаа шүүм... ...ө дүнданнуудые үгы болгохын ...ө оролдолго гаргаха ёһотой ...ө.

...охы һайн коллектив соо бэе бээ ...ө, үзүүл, хоб байха ёһогүй гээ... ...даа. Манай сценын мүкдэлхэ сагһаа

Б. НАМДА...

Ургаса хуряалга-87

ОРОНГЫН ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭ

Наратай сэлмэг тэрэ үдэр Нарһан Толгойн полевой станһаа баруун урагшаа зуруудган хабтаһан тарялан эдеэшэнхэй, үдэшын наранда шарлан хабтайна. Оройгоороо нарһан ойгоор бүрхөөгдэһэн гүбээгэй хойто ташаланда гурбан шэнэ «Енисей» комбайнуудай һубарин доошолжо ябахань холоһоо элеэр харагдана.

— Ажалаа хамтын подрядай гуримаар эмхидхэһэн һамаадай Доржиевич Гомбоевой хутэлбэрилдэг звеногой комбайнернууд гээшэ аабза. Шэнийсэ сэхэ хадажа байна ёһотой. Ошожо уулзаад, механизаторнуудай һониие дуулая. Таряа хуряалгаяа һаянайл эхилээ. Мүнөө хоёрдохи гу, али гурбадахи үдэрынь ябача ёһотой,— гэжэ совхозой директор Анатолий Дамдинович Моглоев хэлээ һэн.

Эндэ хуряжэ ерэтэрнай Нарһан Толгойн полевой станһаа гараһан ашаанай томо автомашина, түрүүшын комбайнда урид хуряжэ ерэзд, бункерайнь ута сорго доро кузовае тодсод зогсошобо. Уданшьегүй хоёрдохи комбайниинь автомашинын саагуур эрьежэ бункерайнгаа ашаа автомашинада буулгаба. Хоёр комбайнай ута хоолойнуудаар жэрьесэ урдаһан тарялан автомашинын кузовые тэрэ дороо дүүргээдхёо һэн. Жолоошон Валерий Замбулаев поли дээрэһээ яаралтайхан тарялаһан тоог тээшэ шуумайба. Комбайнернууд Доржо Бадмаев, Саянсар Бадмаев гэгшэд шэнгэншэгшье һаа, яһала үндэрөөр ургаһан шэнийсэ урдахи жаткеараа урматайханаар сабшажа, эдеэшэһэн ургасаяа сэхэ хадаһаар саашалбад.

— Мүнөө жэлэй хабар, зунай ган гасуур ехэ хохидол ушаруулаа. Тарялаһай ургаса недондонойхидо арайл хүрэхэгүй хеш. Мүнөө 80 гаран гектарай шэниисэ хадаад байнабди. Гектарай дунда зэргээр 7—8 центнер ургаса абтана ха. Бага гэшэл даа. Звенодо дүрбэн комбайнтайбди. Гурбаниинь эндэ таряа сэхэ хадана. Нэгэ комбайнаараа таряа баал болгон унагаанабди. Энэ жэлэй тарялан шэнгэн аад, амаралажа хуряахаар ехэ нойтоншье бэшэ даа,—гэжэ үнинэй комбайнер Доржо Бадмаев хэлэнэ.

Дурсагдагша звеногой механизаторнууд 557 гектарай ороһото ургамалнуудые хуряажа абаха юм. Хабартаа эдэнэр шэнийсэһээ гадна 190 гектарта хара таряа, 250 гектарта обёос эршэмтэй технологёор тарялаһэн. Абаһаар тарилгань һайнаар, жэгдээр ургаа. Удаань ган гасуурта доройтон алдабашье, июнь һарада ороһон хура бороодо дахяад һэргэнэндээ эды шэнээн болоо гэжэ механизаторнууд мүнөө хөөрэнэ. Үнэхөөрөө, звеногой гэшүүд мүнөө хүшэрхэнөөр ургуулагдаһан ургасаяа хуряажа байна. Байгша онойнгоо ургасые совхозой тарялашад хорёод үдэрэй туршада сүм хуряажа амбаарлахаар хараална. Бригада, звено бүхэндэ социалис мурысөөнэй гурим, хүдэлмэриин түсэб зохёогдожо үгтэнхэй. Һаяхан эндэхи механизаторнууд республика дотороо үүсхэл гаргаһан Баргажанай районой Хилганын, Зэдын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ, мүн Хяагтын районой «Родина» колхозой механизаторнуудай, ургаса ургуулагшадай уряае зүбшэн хэлсэжэ һайшаагаад, хараалһан зорилгоео шэнэлһэн байна. Тусхайлбал, звенонуудай механизаторнууд тарялаа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахаһаа гадна үрэһэнэй ороһые заабол бүхыдэнь тарилгын шанарта хүргэхэ, һолоомо сүм суглуулжа, малай фермэ, гүүртэнүүдтэ абаашаад һүрилхэ, намарай паар ехээр хахалжа бэлдэхэ гэжэ шиидээ юм.

Энэ жэлдэ ажахын механизаторнууд таряа хуряалгадаа юрэнхы дээрээ һайнаар бэлдээ. Мүнөө комбайнуудынь һаадгүй хүдэлгэгдэжэ, түрүүшын үдэрһөө бүтэсэтэйгээр ашаглагдана. Комбайнернуудшье ургуулһанаа һайн шанартайгаар, гээлтэ хоролтогүйгөөр суглуулжа абахаар эрмэлзэнхэй.

Вл. ЖИГЖИТОВ.
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбайнер Д. Бадмаев. Бункернуудһаа тарялан ашагдана.

Д. Алтаевай фото.

Ивалгын районой. Оронгын совхоз.

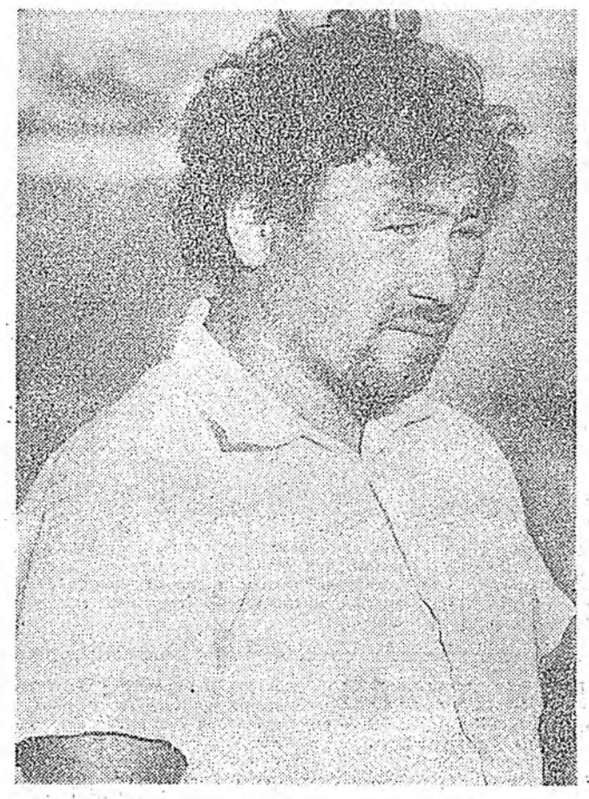

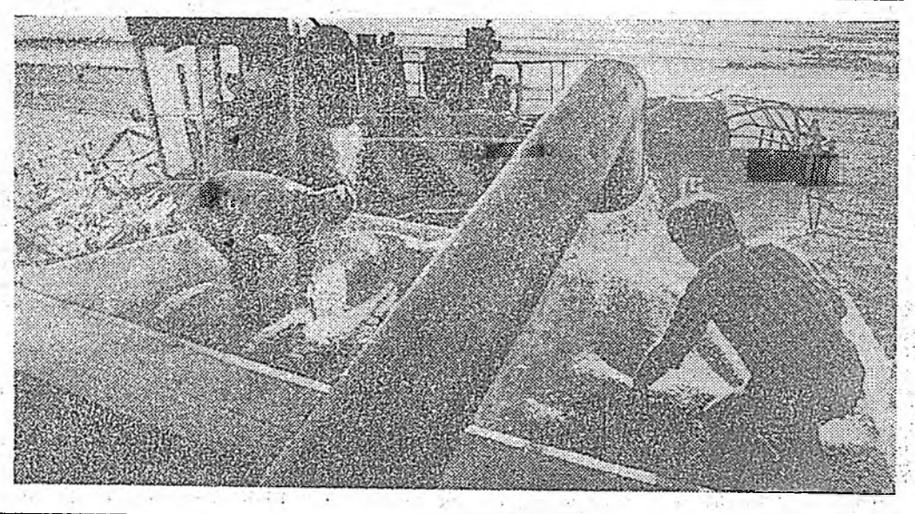

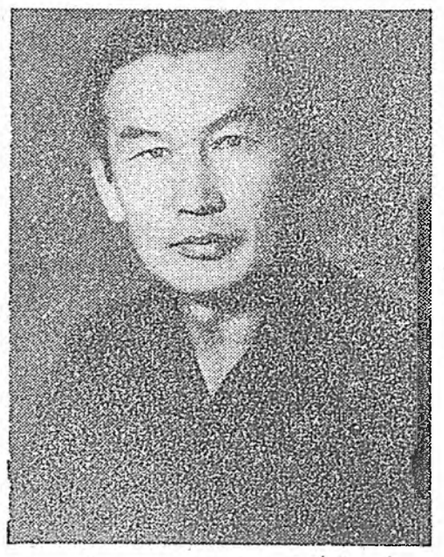

хойшо хүдэлһэн нэрэ ехэтэй артистнар: Буянта Григорьевич Аюшин, Сундэб Бимбаевич Рабсалов, Дагба Доржиевич Дондуков, Мария Николаевна Степанова, Петр Нагаслаевич Николаев, Юлия Павловна Шангина, Чойжинима Гениннович Геннков, Найдан Степановна Гендунова, Владимир Константинович Халматов гэгшэд театрта дурлаһан нангин дураяа ондоо юугээршье агсаагүй, коллектив соогоо ёһотойл зохёохы харилсаа тогтоосон хүнүүд байна гээшэ. Эдэ аха захатанһаа жэшээ абажа, өөр дээрээ хайшан гэжэ хүдэлдэг, үгэ, хүдэлсэ бүхэнэе мүлидэг байһыень дагажа ябаагүй һаа, национальна театральна һургуули гээшые заяандаашье байгуулжа шадахагүй бэшэ гүбди!

Харин тиимэ юумэн манда заатагүй байха ёһотой. Европын классикые, ородой классическа зохёолнуудые, өөһэдынгөө үндэһэн хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн пьесэнүүдые имагтал өөһэдынхеерээ, арад зонойнгоо угай соёлдо, түүхэдэ, хэлэндэнь таарулжа табиха ёһотойбди. Яхадай театрай ахамад режиссер Андрей Борисовай табиһан зүжэгүүд яахадаа бүхы оронинь хүлгүүлээб! Юуб гэхэдэ, Н. Гоголийн «Һамга абалгашье» хадаа, Ч. Айтматовай «Далайн эрьеые зубшажа гүйһэн алаг нохойшье» хадаа имагтал яхад арадай үндэһэн соёлдо, аман зохёолдо түшэглэжэ табигдаа ха юм. Харин манда! Яахадаа ородой, хари гүрэнүүдэйшье классика репертуартатамнай үндэһэжэнэгүйб! Юундэ нютагай драматургнуудай пьесэнүүдээр табиһан зүжэгүүднай «богони наһатай» байшанаб! Яахадаа театрламнай бэлэдхэл һайнтай режиссернууд, уран зураашад, сценын хүдэлмэрилэгшэд дутагданалб! Хэдыдээ, апи багтаа актернуудай үндэһэн хэлээ мартантажа, таһаг-нюһаг дуугаралсадаг боложо эхилээб! Мүнөө бүхы юумые сэхэ руунь хэлсэдэг болоһон уе сагта, эдэ бүгэдые өөһэдөөшье, олонхитэһээшье нюужа, хабшажа байха ёһогүйбди. Муу юумые — муу руунь, һайе — һайн руунь хэлсээд, дутагдалнуудаа хамтын хүсөөр, хүн бүхэнэй оролдолгоор усадхаха зэргэтэйбди.

Үнэрһэн намарһаа хойшо коллективэймнай суглааннууд, зүбшэн хэлсэлгэнүүд дээрэ шанга хөөрэлдеснүүд боложо эхилэнхэй. Энэ хадаа һайн хубилалтануудай эхин гэжэ найдаха дуран хүрэнэ. Гэбэшье эдэ хөөрэлдөөнүүдэймнай гэмээ бэе бэедээ тохолгон, харюусалгаяа өөрһөө сагшаа түлхилгэн болошодоггүйл һаань, һайн байха бэлэй. Театр хадаа бүгэдымнай дуран, түрэһэн гуламтамнай, харин коллективнай хадаа ёһотойл гэр бүлэмни гээшэ гэһэн мэдэрэлэй хүн бүхэнэймнай сэдьхэлдэ түрэдэг һаа, юун гээшэб!

Тиигээл һаа, театраймнай артист бүхэн үдэшэ бүри сценэ дээрэ, зохёохы урма зоригой дали дээрэ гаражаа ерээд, сэдьхэлэйнгээ бүхы һайхан мэдэрэлые тандаа, харагшад, зорюулхал!

М. ЖАПХАНДАЕВ,
Буряадай арадай артист.

УНШАГШАДАЙ АНХАРАЛДА

Наймараевай нэрэмжэтэ Гүрэнэй драмын академическэ театр ээлжээдахи сезоноо байгша оной сентябриин 18-да Ц. Доной «Хиртэһэн һара» гэжэ зүжэгөөр эхилхэнь.

ХУДОО АЖАХЫН ШЭНЭЖЭЛЭЛ

ШАНАРТАЙГААР БЭЛЭДХЭХЭ

Мүнөө республикымнай хартаабхашадта, овощ үргуулагшадта харюусалгатай һаһань хүрэжэ ерэнхэй. Районуудай ажахынуудта огородой ургамалнуудай, хартаабхын ургаса хуряаха хүдэлмэри түлэг эхилбэ бшуу. Буряадай АССР-эй Статистическэ управлениин суглуулжа согсолһон тоо мэдээнүүдые зэргэсүүлэн харахада, байгша оной сентябриин 7-ной байдалаар республикымнай районууд хартаабха малтажа гүрэндэ тушааха түсэбөө 25 процент, овощ 7 процент, ногооной гурил 58 процент дүүргэбэ.

Энэ жэлдэ сагай уларилай таарамжагүй байбашье һаань, хартаабхаяа ураалгадаг газартаа тарилһан Түнхэнэй, Хурамхаанай, Баргажанай, Прибайкалиин районуудай ажахынууд гүрэндэ энэ зүйлэй продукци тушааха талаар ураагшатай гэхэ гү, али даабаряа 30—36 процентдэ хүргөө. Тиихэдэ Зэдын районой хартаабхашад 600 тонно хартаабха тушааха түсэбөө 74 процент дүүргээд байна. Айлнуудһаа хартаабха худалдажа абаха хүдэлмэри энэ жэлдэ ураагшатай. Илангаяа эртын хартаабха бэлэдхэжэ, хүн зониие хангаха талаар Бэшүүрэй, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, Прибайкалиин, Тарбагатайн, Түнхэнэй районуудта ехэ ажал хэгдээ гэхэ гү, али хараалагдаһан түсэбынь үлүүлэн дүүргэгдээ. Тиихэдэ энэ хугасаа соо Бэшүүрэй районһоо бэшэ нэгэшье район Улаан-Удэ городой ногоон дэлгүүртэ эртын хартаабха асаржа худалдаагүй.

Продукци һайн шанартайгаар үйлэдбэрилжэ бэлэдхэхэ эрилтэй табигдаад байһан мүнөө үедэ эртын хартаабха ехээр малтажа тушааһан ажахынууд хэзээдэшье олзотоно. Жэшээлбэл, эртын хартаабха хүн зондо тургэн худалдагдахаһаа гадна үнэ сэнгынь дээгүүр байна гээшэ. Энэ илгааень «ойлгохо» дурагүй олон районуудта хожомшог хартаабхаяа малтахадаа, ургаса ехээр абахабди гэжэ бодомжолно. Хэрбээ ургасын талаар абажа харабал, эртын хартаабха бэлэдхэгшэд бага ургаса суглуулаашье һаа, худалдаһан сэнгээрээ нилээд олзотоно бшуу. Эндэ бүхы хартаабхаяа эртүүр малтажа тушааха эрилтэ табигданагүй. Хэрбээ ажахы бүхэн саашадаа бэлэдхэлэй пунктда эртүүр тушааха тусгаар тарилгатай байдаг һаа, хүн зониие энэ зүйлэй продуктаар таһалдуулангүй хангаха аргатай байгаа бшуу. Сэлэнгын, Хэжэнгын, Ивалгын, болон бусад районуудта хартаабхань һаял малтагдажа байнхай.

Овощ гүрэндэ тушааха түсэбөө 34 процентдэ хүргэнэн Яруунын район ураагшатай. Тиихэдэ Захааминай, Ивалгын, Прибайкалиин, Хойто-Байгалай районуудай огородшод даабарияа 16—19 процентдэ хүргэнхэй. Бусад районууд огородой эдеэ һаял суглуулжа, тушаажа захалаа.

Огородой эдеэ олон янзын байхадаа худалдахадашье наймаан гүйсэтэй байдаг гээшэ. Зүгөөр олон районуудай ажахынууд нэгэ зүйлэй овощ тарижа, ехэ олзо оруулһагүй. Мүнөө абажа харахада диилэнхи районууд капуста, үгэрсэһөө ондоо овощ бэлэдхээгүй байха юм. Республикын хорин район соohоо Ивалгын, Загарайн районуудай ажахынууд капуста, үгэрсэһөө гадна свекло, морхооб, помидор болон бусад огородой ургамалнуудые бэлэдхэлэй пунктда суглуулаа. Хэрбээ эртын сортнуудые шэлэжэ таряад, огородой элдэб зүйлэй ургамалнуудые орой намар бэшэ, харин зунай хахадһаа элбэгээр худалдадаг болоо һаа, ажахынууд ехэхэн олзо оруулха бэлэй. Энэ арга жэл бүхэндэ алдагдана.

Ногооной гурил бэлэдхэжэ гүрэндэ тушааха талаар Кабанскын район түрүүлнэ. Эндэ түсэбынь 15 процентээр үлүүлэгдээ. Мүн Түнхэнэй, Зэдын районууд даабарна 76—86 процентдэ хүргэнхэй. Тэрэшэлэн Сэлэнгын, Ивалгын, Прибайкалиин районой ажахынууд түсэбөө хахадһаа үлүүлээ. Бусад районуудта түсэбэй дүүргэлтэ шархуугаар ябуулагдана. Илангаяа Загарайн, Хэжэнгын, Хяагтын, Тарбагатайн районуудта түсэбэй дүүргэлтэ ороидоол 21—38 процентдэ хүргэгдөөд байна. Тиихэдэ Баргажанай, Хурамхаанай районууд нэгэшье килограмм ногооной витаминтай гурил тушаагаагүй.

Намарай хаһа орожо, ураса хуряажа бэлэдхэхэ хүдэлмэри хаа-хаанагүй үргэдэнэ. Хабарһаа хойшо оролдожо ургуулһанаа гээлтэ хоролтодо оруулангүй хуряажа, шанарыень доошолуулжа гутаангүй, бэлэдхэлэй пунктда тушааха хүдэлмэрээ һайнаар эмхидхэхэ гээшэ гансашье ажахынуудай бэшэ, мүн огородой эдеэ, хартаабха бэлэдхэдэг эмхинүүдэй зайлуулашагүй зорилго болоно.

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

ТЯБРИИН ТҮҮХЭ — ДЭЛХЭЙН ТҮҮХЭ

...брийн 10-да Москва... ...ө Октябриин социалистическэ революци ба Европо... ...1924 онуудэй» гэһэн улас... ...ой конференци ту... Социалис, мүн Европ... Канадын, США-гай болон капиталис оронуудай ...ө түүхэшэдэ гурбан үдэ... ...ой форумда һанамжануудаа ...ө.

Москвада конференци үн... ...ө тухай Европын шэнэ ...ой талаар уласхооронд... ...ө зүйлэй шидхэбэринь ...ө, хүүхэн тухай хэлэнэ,— ...ой профессор М. Мольнар (Швейцари) ТАСС-ай корреспондентдэ хэлэһэн байна. Хуралдаан ехэ амжалтатайгаар үнгэрөө. Нюуса далдагүй ехэ хөөрэлдөөн болоо.

Бидэнэртэ, түүхэшэдтэ, энэ уулзалга ехэ шухала байна,— гэжэ профессорнууд А. Хогенхюи (Франци), К. Финк (США) мэдүүлээ. Европын түүхэдэ Октябриин үзүүлһэн нөлөөгэй үшөө шэнжэлэгдээгүй таланнуудые уудалан харуулһан шэнэ материалнуудые, бодолнуудые мэдэжэ абаабди.

(ТАСС).

БУХЭСОЮЗНА РЕЙД

Һогтуугаар транспорт жолоодохо гээшэ харгын гэнэ усалай гоя шалтагаануудай нэгэниинь байһан зандаа. Гансал үнэрһэн жэлдэ ороһ доторнай 1 миллионһоо дээшэ жолоошод һогтуугаар жолоодожо ябаад баригдаһан байгаа.

Һогтуугаар автомобиль жолоодохо ябадалтай тэмсэлые эдэбхижүүлхын тула Архидалгагүй байдалай түлөө тэмсэхэ бухэсоюзна һайн дуранай бүлгэмэй Түбэй совет, СССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерство болон СССР-эй Журналистнуудай холбоон сентябрь-декабрь һарануудта хамтын ябуулга үнгэргэхэ. «Ашаг үрэтэ ажалай, элүүр энхэ байдалай түлөө» гэһэн бухэсоюзна рейдын гуримаар тэрэ бэлүүлэгдэхэ.

Авто-ажахынуудта рейсын урда ба һүүлдэ медицинскэ шаагалта эмхидхэхэ хүдэлмэри, наркологическа кабинедүүдэй, пунктуудай болон ниитын наркопостнуудай ажал ябуулгые һайжаруулха, һогтуугаар рульда һуурһан жолоошодые, мүн харгыгаар ябаһан ябагашуулые элирүүлэхэ талаар рейднүүдые үнгэргэхэ гээд хараалагдана. Автотранспортна предприятинуудта, автомобиль жолоодохо дурэтайшуулай бүлгэмэй эмхинүүдтэ һэргылэмжын ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие нарижуулгада шухала удхэ шанар олгогдоно.

Ябуулгын дүнгүүд ерэхэ жэлэй январь һарада согсологдохо юм.

(ТАСС).

Дэлхэйн бүхы оронуудай экономическа хүгжэлтэдэ химийн айхабтар ехэ үүргэ дүүргэдэг. Ажахын бүхы һалбаринуудта химическэ материалнууд болон зүйлнүүд хэрэглэгдэдэг. Сентябриин 10-да Москвада нээгдэһэн «Химия-87» гэһэн уласхооронд зургаадахи выставкэ энээниие батадхана, 31 оронһоо гүрэнэй 1500 шахуу нэгэдэлнүүд болон фирмэнүүд дэлхэйн энэ харалгада хабаадана.

УЛАСХООРОНДЫН ВЫСТАВКЭ

«Химия хүгжөөлгэ — үе сагай эрилтэ» гэһэн уряа доро совет экспозиций дэлгэгдэнхэй. 1500 гаран экспонат табигданхай. «Интерхим», «Интерхимволокно», «Домохим», болон «Ассофото» гэһэн уласхооронд экономическа нэгэдэлнүүдтэ ородог СЭВ-эй гэшүүн-оронууд «Химия-87» выставкэдэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Капиталис оронуудай фирмэнүүдэй продукци выставкэдэ ехээр табигданхай. Продукцияа Советскэ Союзда эльгээдэг манай гол партнёрнуудшье тэдэнэй дунда бии.

«Химия-87» выставкэ сентябриин 19 болотор хүдэлхэ. Научно-техническэ симпозиумууд, мэргэжэлтэдтэй уулзаалганууд үнгэргэгдэхэ. Эндэ нээгдэһэн худалдаа наймаанай түб али али талада ашатай туһатай, хэлсээ баталалгада туһа нэмэри хэхэ эргэтэй.

Выставкые нээлгын ёһолол дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. К. Гусев байлсаа.

(ТАСС).

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ДЭРГЭДЭХИ ГҮРЭНЭЙ ТАМУУЖАНАЙ ГЛАВНА УПРАВЛЕНИДЭ

Норвегиин албатан наркотигой зүйл — героин нюусаар абажа ябана гэжэ Шереметьевэй тамуужанда элирүүлэгдэһэн юм. Норвегиин хуулита засагаархидай гуйлтаар сентябриин 11-дэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Гүрэнэй тамуужанай хиналтын Главна управленидэ энэ хэрэг тушаа материалнуудболон бодото баримтануудСССР-тэ байдаг Норвегиин посольствын түлөөлэгшэдтэ дамжуулагдаба.

Июль һарада Норвегиин эрхэтэн Улсен Осе Метте гэгшэ Аэрофлодой рейсээр Москва дээгүүр Лагоchоо Осло тээшэ ниидэжэ ябаһан байгаа. Тамуужанда тэрэнэй багажые шалгахада, хара модоор хэгдэһэн статуэткэ соо 1 миллион шахуу долларой 527 грамм героин элирүүлэгдэһэн юм. Норвегиин бүрин эрхэтэ зүргаануудай сүүд дээрэ хаража үзэхын тула энэ баримта тушаа Норвегиин талада мэдээсэгдээ һэн.

Наркотигуудые тараалгатай тэмсэхэ талаар уласхооронд харилсаа холбоо хүгжөөлөөр Советскэ Союзай бэлэн байһыень энэ ябуулга үшөө дахин батадхаба.

(ТАСС).

КПСС-эй ЦК-гай июниин (1987 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ХАРИЛСААЕНЬ НАРИЖУУЛХА

Улаан-Удын предприяти болон эмхи зургаануудай коллективүүд республикын колхоз, совхозуудай материально-техническэ баазые хүгжөөлгэдэ, хүдөөгэйхидэй гэр байрын ба социально-ажаһуудалай эрхэ байдал һайжаруулгада горитой үүргэ дүүргэнэ. Шефтээ абаһан хүдөөгэй ажахынуудтай удаан болзорой, тогтонижонги харилсаатай юм.

Мүнөө городой ажалшад республикын 91 ажахыда шефскэ туһаламжа үзүүлнэ. 1981—86 онуудай туршада энэ туһаламжын хэмжээн 35 миллион түхэригтэ, тэрэ тоодо капитальна барилгада 19 миллион түхэригтэ хүрөө. Гэр байра барилгада илангаяа анхарагдаа. 1981 онһоо 1986 он хүрэтэр хоёр квартиратай 900 гэр баригдажа, ашаглалгада тушаагдаһан байна. 1986 ондо городойхидой хүсөөр баригдаһан 91 гэртэ хүн зон нүүжэ ороо.

Элдэб хэрэглэмжын олон тоото объектнүүд ашаглалгада тушаагдаа, шэнэдхэн заһабарилагдаа, ороохоной тоогууд. АВМ-үүд тодхон түхеэрэгдээ, хүдөө ажахын техникэдэ хэрэгтэй 1 миллион түхэригэй стандартна бэшэ оньһон хэрэгсэлнүүд, запчастьнууд бүтээгдэн хэгдэжэ эльгээгдээ.

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын, авиационно, шэлэй заводууд, прибор бүтээлгын нэгэдэл, үйлэдбэриин «Буряткоммунэнерго» нэгэдэл, бусад олон коллективүүд шефскэ хүдэлмэридөө тон харюусалгатайгаар хандана.

Октябрьска районой предприяти болон эмхи зургаанууд 1986 ондо хүдөө ажахын объектнүүдэй капитальна барилга, заһабарилга хэхэдээ. бүхыдөө 730 мянган түхэриг ашаглаа.

Железнодорожно районой коллективүүд 500 мянга шахуу түхэригэй капитальна барилга хээ. Авиазаводойхид Хурамхаанда түмэр-бетон зүйлнүүдэй цех һэльбэн шэнэлхэдээ 35 мянган, Хурамхаанай совхоздо тэжээлэй цех бүрин түгэс түхэлдэнь хүргэхэдөө 27 мянган түхэриг ашаглаа. Түнхэнэй районой «Маяк» колхоздо прибор бүтээлгын нэгэдэл 200 үхэрэй байра заһабарилхадаа, 25 мянган, дулаанай сорго тодхоходоо, 3 мянган түхэригэй хүдэлмэри хээ.

Советскэ районой 162 коллективэй түлөөлэгшэд —200 хүн хурьга абалгада, 98 механизатор хаберай тарилгада, 1045 хүн тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадаба. Бүхыдөө районой предприяти болон эмхи зургаанууд 1,6 миллион түхэригэй хүдэлмэри хээ.

Байгша ондо ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэд Яруунын районой «Дружба» колхоздо дунда һургуули, Яруунын, «Комсомольский» совхозуудта соёлой байшан, профилактори барина. «Буряткоммунэнерго» нэгэдэл, Буряадай мебельно-модо болбосоруулгын комбинат шефтээ абаһан ажахынуудта хониной байра барижа байнхай. Хүдөө ажахын үйлэдбэриие автоматизацилха болон оньһожоруулха талаар хүдэлмэринүүд анхаралһаа алдагданагүй.

1987 ондо, мүн арбан хоёрдохи табан жэлдэ ажахынуудта туһаламжа үзүүлхэ талаар түсэб баталан табигдаа. Энээнһээ гадуур мүнөө жэл хоёр квартиратай 102 гэр, үбһэ хадагалха 70 байра баригдаха, 10 мянган тонно үбһэн, 2,7 мянган тонно набшаһата тэжээл бэлэдхэгдэхэ зэргэтэй. 988 хүн хүдөөдэ эльгээгдэнхэй, тэдэнэй 387-ниинь механизаторнууд юм. Мүнөө дээрээ 9693 тонно үбһэн, 2084 тонно набшаһата тэжээл бэлэдхэгдэнхэй. Шэлэй, механическа, хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводууд, дээдэ һургуулинууд һайнаар ажаллана гээд тэмдэглэлтэй.

Хүдөө нютагуудай материально-техническэ баазые бэхижүүлгэдэ, мүн ажалай хүсөөр туһалхаһаа гадна соёлой харилсаанда онсо анхарнад, һонирхолтой лекцинүүдые уншахада, уран һайханай коллективэй концертнүүдые табихада, бүхэли библиотекэнүүдые бүридхэжэ, хүдөөгэйхидтэ дамжуулхада, өөрэгэй аша туһатай ха юм. Ажахынуудай ажалшадай ошожо амархаар профилакторинуудта, аяншалгын баазануудта, үхибүүдэнь — пионерскэ лагерьнуудта путевконууд үгтэнэ.

Габэшье хото хүдөөгэй харилсаа бэхижүүлхэ хэрэгтэ хангалтагүйгөөр хандаха ушарнууд олон. Жэшээлхэдэ, УС-102-ой коллектив (Буксиков), туһаламжа үзүүлхэсэ жэл бүри арседаг. «Улан-Удэтрансстрой» трестдэ (Быков), «Бурятгражданстрой» нэгэдэлдэ (Рева), энэ хүдэлмэри һуулаар ябуулагдана. Судна бүтээлгын заводой коллектив (Юхлин) тэжээл бэлэдхэлгэдэ туһалхаар оролдолго огто гаргаагүй.

Хүдөөдэшье шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон. Тэжээл бэлэдхэлгэдэ эльгээгдэһэн хүнүүдые хониной байра сэбэрлэхэ, овощ харуурһалха гэхэ мэтэ ондоо хүдэлмэринүүдтэ хабаадуулдаг ажахынууд биш. Тарбагатайн районой «Октябрь», «Советская Россия», «Восход», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта, Хэжэнгын районой зарим ажахынуудта үнэмэ баримтанууд ушарна. Железнодорожно районой 348 түлөөлэгшын 75-ниинь лэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ сэхэ хабаадуулагдаа.

Буряадай АССР-эй Госагропромдо хэдэн асуудал бии. Барилгын хүдэлмэринүүдэй материально-техническэ хангалта тон муу. Тиимэһээ үбһэ хадагалха байрануудые барилга хэмһээ үлүү унжагайруулагдана. Буряадай мебельно-модо болбосоруулгын комбинат Зэдын районой «Октябрьский» совхоздо, 397-дохи СМП Мухар-Шэбэрэй районой Суулгын совхоздо, ВСЖД-гэй отделени Түнхэнэй совхоздо, «Бурятгеологи» нэгэдэл Тарбагатайн райондо барилга хэхэдээ, өөһэдынгөө материалнуудые хэрэглэхэ баатай болоо.

1988 ондо городой үшөө 16 предприяти болон эмхи зургаанууд ажахын тоосоондо ба өөһэдөө өөһэдыгөө мүнгэ зөөреэр хангаха гуримда орохонь. КПСС-эй ЦК-гай июниин (1987 он) Пленум дээрэ тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, ажахы эрхилэлгын шэнэ эрхэ байдалда предприятинуудай хүдэлмэришэдые урданайхидаал адляар хүдөө ажахын хүдэлмэридэ хабаадуулхань бэрхэтэй болохо. Тодорхойлбол, энэ ушарта колхозууд болон совхозууд хүдэлмэришэдэй байра байдал түбхинүүлгэтэй, мүн эдэнэй саг зуура ажалһаа һамааралгатай холбоотой гаргашануудые дуулһан түлэхэ баатай болохо. Энэмнай хадаа ажалша коллективүүдэй туһаламжа үзүүлхэнээ арсаһан ябадал бэшэ, харин гүрэн түрын хараалһан харилсаа холбоогоо нарижуулан һайжаруулга мүн бшуу.

А. КОРЕНЕВ,
КПСС-эй Улаан-Удын горкомой секретарь.

БАЛТА ХАДУУРАЙ БАТА НЭГЭДЭЛ

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллектив энэ һерын ажалай вахтые балта хадуурай бата нэгэдэлдэ зорюулба.

Заводой коллектив Яруунын районой колхоз, совхозуудтай, Загарайн районой Онохойн совхозтой холбоо барисаа тогтоожо, шеф ёһоной туһаламжа үзүүлдэг юм. Хабарай тарилгын, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын, таряа хуряалгын үедэ хүдөөгэй ажалшадта саг үргэлжэ туһа хүргэдэг заншалтай. Мүн заводой барилгын управлениин хүдэлмэришэд районой ажахынуудта малай комплекснуудые, гэр байра, соёлой байшангуудые барижа, ашаглалгада тушаагаа һэн.

Үнгэрэгшэ һарын габшагай ажалай вахтада инструментальна, локомотив хабсаралгын, шэрэм, булад шудхалгын, модельнэ цехүүдэй коллективүүд шалгаржа гараба. Жэшээлхэдэ, инструментальна цехэйхид баталһан хэлсээнэй ёһоор продукци хүдалдаха түсэбөө сүм бэелүүлһэн байха юм. Слесарь И. К. Каюмов, А. А. Чабаев, Г. И. Округин, В. Л. Белоусов, В. В. Сульженко, М. К. Нуриманов гэгшэд цех дотороо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ гараа һэн.

Т. СОБЕНКОВА.

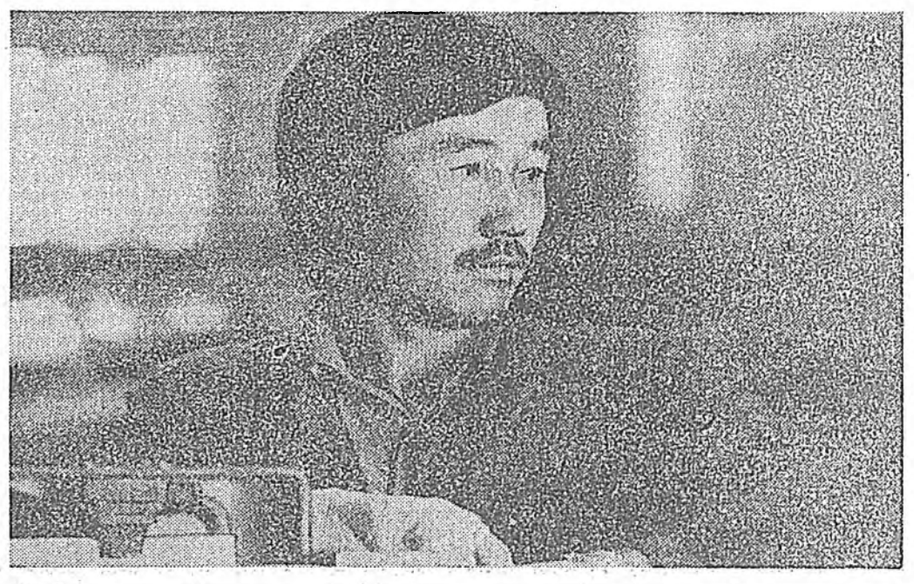

Манай газетын фотокорреспондент Дмитрий Алтаевай буулгаһан зураг дээрэ Иосиф Намсараевич РАДНАЕВЫЕ харанат. Тэрэ Улаан-Удын шэлэй заводто заһабарилагшаар ажалладаг юм. Заводой профкомой гэшүүнээр һунгагданхай. Арга шадабаритай, дүй дүршэлтэй һэн тулань заводой захиргаан техникын талаар аюулгүйе сахилгын инспекторээр тэрэнние томилһон байна.

ҮРГЭН ХАРАЛГА ҮНГЭРГЭГДЭХЭНЬ

Адууһа малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхын тула түбхын түрүүндэ үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэрээ холын хараатайгаар, үргэнөөр ябуулха эрилтэ табигдадаг. Һүүлэй жэлнүүдтэ республикымнай зарим ажахынууд һаалиин малай үүлтэр һайжаруулха талаар зарим тэды амжалта туйлаһан байна. Эдэнэймнай хэһэн ажалай дүнгүүд байгша оной сентябриин 16-да малай үүлтэр һайжаруулха талаар үйлэдбэриин Буряадай нэгэдэлэй үүлтэртэ малай баазада эмхидхэгдэхэ заншалта выставкэ-аукциондо согсологдожо, олоной үзэмжэдэ дэлгэрэнгыгээр табигдаха юм.

Заншалта болоһон хорин гурбадахи выставкэ-аукциондо гол түлэб найман районой 18 ажахынуудһаа симментал болон холмогорой үүлтэрэй 600 эмэ хашарагууд, 100 буха буруунууд асарагдажа, аукционой гуримаар колхоз, совхозуудта худалдагдаха юм.

Выставкэ-аукциондо ганса-шье республикымнай колхоз, совхозуудай малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэриин дүнгүүд согсологдоно бэшэ, мүн үүлтэртэ мал үсхэбрилдэг ажахынуудай һаалиин малай үүлтэр һайжаруулха талаар конкурс соносхогдожо, эрхимлэгшэдынь тодоруулагдана. Жэл бүхэндэ намарай эхиндэ үнгэргэгдэдэг выставкэ-аукционой гол зорилго юуб гэхэдэ, нэгэдхэхэр, үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри эмхидхэжэ ябуулха, дүнгүүдыень элишэлэн харуулхаһаа гадна энэ хүдэлмэриингөө гол удхые олондо ойлгуулха гэһэн шэглэлтэй юм.

Саашадаа республикымнай ажахынууд һү шэмэтэй үнеэдые олоор үсхэбрилдэг болохын тула нэн түрүүлэн һаалиин малай үүлтэрыень һайжаруулжа, искуственна аргаар үнеэдые, гунжадые үрэжүүлхэ хүдэлмэрээ эмхитэй һайнаар ябуулха болоно. Илангаяа эхэ малаа эрхим үүлтэрэй бүхын хүргэгдэһэн үрэһөөр үрэжүүлжэ, һүрэг шэнэлхэ эмэ буруу, хашарагуудаа зоотехническэ бүхы заабариин ёһоор түлжүүлхэ эрилтэ табигдадаг.

Байгша оной энэ выставкэ-аукциондо жэлдээ 3500-һаа 5000 килограмм хүрэтэр һү үгэдэг үнеэдһээ абтаһан һайн үүлтэрэй эрэ буруунууд, бутанууд асарагдаха байна. Тиихэдэ эмэ хашарагуудынь жэлдээ 2500 килограмм, мүн дээшэшье һү үгэдэг үнеэдһээ абтаһан, сэбэр үүлтэрэй, зарим хүбинь дүрбэдэхи үеын байхаар хүлеэгдэнэ.

Хэрбээ XI табан жэлэй туршада үнгэргэгдэһэн выставкэ-аукционуудта үүлтэртэ мал үсхэбрилдэг ажахынууд гол түлэб IV үеын, I классай бухануудые асархаар бэлдэдэг байһан һаа, мүнөө сэбэр үүлтэрэй, элита-рекорд, мүн элитнэ классай бухануудые бэлдээ. Гэхэтэй хамта Кабанскын районой Байгалай ОПХ 50 эмэ хашарагуудые, холмогорой үүлтэрэй 11 буха буруунуудые олоной үзэмжэдэ табиха байна. Иимэ буханууд холмогорой болон хара алаг голштино-фризскэ үүлтэрэй үхэрнүүдэй шуһа холижо бии болгоһон байха юм.

Үүлтэртэ мал үсхэбрилдэг ажахы, фермэнүүдэй коллективүүд республикынгаа колхоз, совхозуудай юрын фермэ, гүүртэнүүдэй һаалиин малай үүлтэр һайжаруулжа, һү шэмыень эрид дээшэлүүлхэ зорилготойгоор хүдэлмэрээ ябуулха болоно. Тиихэдэ үүлтэртэ мал олоор үсхэбрилэгшэд селекционно-үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэрээ нарижуулан һайжаруулхадаа холын хараата түсэбэй ёһоор эмхидхэхэ ёһотой.

Һүүлэй гурбан жэлэй туршада Кабанскын районой Байгалай ОПХ-гай, Кабанскын шубуунай фабрикын, Сэлэнгын районой «Бестужевский» совхозой, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой шэлэжэ асарһан үүлтэртэ буха, эмэ хашарагууд хододоо һайн сэгнэлтэдэ хүртэдэг гээшэ. Тусхайлбал, эдэ ажахынуудай асарһан үүлтэртэ мал выставкэ-аукциондо зуу, зуунһаа дээшэ процент нэмэлтэтэйгээр хүдалдагдадаг юм.

Мүнөө жэлдэ республикымнай һаалишад үнеэн бүриһөө 2200 килограмм һү һаахаар шанга тэмсэл үргэнөөр ябуулна. Тиихэдэ үүлтэртэ малай фермэнүүдэй коллективүүд үнеэн бүриһөө 3000—3500 килограмм һү һаахэ зорилго хараална. Хэрбээ саашадаа һаалиин малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэрээ зүбөөр эмхидхэжэ ябуулаа һаамнай, энэ зорилго ядамагүй бэелүүлэгдэдэг болохо байгаа ха юм.

Малай үүлтэр һайжаруулха хэрэгтэ онсо анхаралай хандуулагдажа, шанга эрилтын табигдадагшье һаань, республикымнай зарим районуудай үүлтэртэ малай фермэнүүдтэ эрид хубилалта болоногүй. Тодорхойлбол, үүлтэртэ малай фермэтэй Яруунын районой Нарһатын, Яруунын, Хориин районой Дээдэ-Тайлсын, Хүлэй, Удын совхозууд, Загарайн районой «Гигант» колхоз жэл бүхэндэ эмхидхэгдэдэг выставкэ-аукциондо хабаадалсадагүй байхаһаа гадна һайн үүлтэрэй мал түлжүүлдэгүй байһанаа элишэлнэ.

Жэшээлбэл, Зэдын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо үнеэдые, гунжануудые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнхэй. Тэрэшэлэн эндэ һүрэг шэнэлхээр шэлэгдэһэн эмэ буруу, хашарагууд муугаар харуурһалагдахаһаа гадна шанартай тэжээлээр хүсэд хангагданагүй.

Выставкэ-аукцион хадаа түрүүшүүлэй дүй дүршэлые, онол аргануудые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ зорилготойгоор эмхидхэгдэдэг байна.

Л. ХАРДАЕВ,
Буряадай АССР-эй габьяата зоотехник.

ТҮРҮҮШЫН ОДОН ТУХАЙ

Совет ба гадаадын бүлэг эрдэмтэдэй үүсхэлээр байгша оной октябриин 2—4-дэ Москвада замбуулинай асуудлаар уласхоорондын конференци үнгэргэдэхэ. Газарые тойрон дабшаха түрүүшын хэмэл одоной табигдаһаар 30 жэлэй ойдо тэрэ зорюулагдаха.

Замбуулинай эрдэм ухаа болон техникэ хүгжөөхэ, замбуулинай дайдые амгелан зорилготойгоор хэрэглэхэ, мүн хүн түрэлтэнэй бүхэдэлхэйн шэнжэтэй асуудалнууд хуралдаан дээрэ хэлсэгдэхэ байна.

Эдэбхи үүсхэл гаргаһан уласхоорондын бүлэгые Замбуулинай шэнжэгэнүүдэй институтай директор, СССР-эй Науканууудай Академиин академик Р. Сагдеев толгойлно.

(ТАСС).

АЖАЛША ХУНИИЕ АНХАРАН

СССР-эй ВДНХ-гай ойн баярай экспозицида Молдави туһай харуулга Совет засагай жэлнүүдэй туршада республикада туйлагдаһан амжалтанууд, хубилган шэнэдхэлгын түрүүшын алхамууд туһай хөөрэнэ. Энэ союзна республикын Агуу Октябриин 70 жэлэй ойдо зорюулагдаһан үдэрнүүд ороной Гол выставкэ дээрэ дүүрэбэ. Тэрэнэй программада һонирхолтой уулзалганууд олон байгаа.

Революциин урда тээ хадаа-һан хүрэтэрөө ондоо тээһээ асарагдадаг байһан һаа, Молдави мүнөө олон зүйлэй продукци хилын саана худалдадаг болоо. Гэбэшье туйлаһан амжалтануудаараа урдынхидаал адли һанаагаа амарха саг бэшэ. Тиимэһээ Молдавиин делегациин гэшүүд ниислэлэй ажалшадтай уулзахадаа, тэдэнэй түрүү дүй дүршэлтэй һайнаар танилсаха, халан абаха гэжэ оролдоһон байна. «Московский электроламповый завод» нэгэдэлэй болон «Микромашина» заводой түлөөлэгшэдтэй айлшадай уулзалганууд аша үрэтэйгөөр үнгэрөө. Уулзалгануудай үедэ республикын экономическа болон социальна хүгжэлтын ерэсдүй туһай ехэ хөөрэлдөөн болоһон байна.

— Москвагайхидай продукциин шанар һайжаруулха талаар асуудалнуудые яажа шиидхэдэг туһай мэдэжэ абаһамнай ехэ аша туһатай байба, —гэжэ «Кишиневский тракторный завод» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй бригадир И. Морарь хэлэбэ.—Хоёр жэлэй саада тээ манай тракторнууд «Шанарай тэмдэг» гэһэн һүлдээ алдаһан ха юм. Бидэ тэрэнээ дахинаа бусааха ёһотойбди. Энээндэмнай госприемко туһалха ёһотой. Хүн бүхэнэй—юрын хүдэлмэришэнһөө директор хүрэтэр—бүтээгдэһэн зүйлнүүдэйнгээ нэрэ хүндын түлөө харюусалга мэдэрдэг болоо һаа, ехэ юумэнэй туйлагдаха байһаниие госприемкын түрүүшын удэрнүүд гэршэлэн харуулаа. Коллективтэ тэрэниие бодомжолгго ажалай дүнгүүдтэ мэдэрэгдэнэ—тракторнууд шанартай, найдамтай болоо.

Москвада болоһон уулзалганууд бүхэн дээрэ ямаршье темээр хөөрэлдөөнэй болоо һаа, хубилган шэнэдхэлгые бэелүүлгэдэ хабаадагшадта ехэ анхарал хандуулха хэрэгтэй гэжэ онсо тэмдэглэгдээ. Республика дотор зохёохы ажалай эрхэ байдал туһай һанамжануудаараа хубаалдаа.

— Урдандаа бидэнэр залуу үетэнэй гүн сэдьхэлэй хүмүүжүүлгэ туһай мартадаг байгаабди,—гэжэ Кишиневой 7-дохи дунда һургуулинин һуралсалай таһагые даагша Р. И. Кочеткова хэлэнэ. — Зүрхэ сэдьхэлэй хүмүүжүүлгэгүйгөөр хүнэй үүргэ, харюусалга туһай хэлэһэнэйшье үлүү. Хүнэй гүн сэдьхэлэй байдал гээшэмнай, миниий һанахада, ганса өөрынгөө арадай бэшэ, мүн бусад арадуудай түүхые, соёл культурые хүндэлһэн хэрэг болоно.

Тиимэһээ Раиса Ивановна республикын Москвада боложо байһан удэрнүүдэй программын тон ехэ, сагай талаар хэды шахардуу байгаашье һаань, Л. Н. Толстойн ажабайдалтай холбоотой музей ошожо хараа.

Молдавиин ССР-эй делегаци В. И. Ленинэй музейдэ венок табяа. Мүн Кремлиин ханын дэргэдэхи Мэдэгдээгүй солдадай хүүрэх венок табигдаһан байна. Молдави ойн баярайнгаа эстафетые Литвада дамжуулба.

(ТАСС).

Совет орон дотор

АМАРАЙ БЕРЛИН

Берлин соогуур аяншалха гээ һаа, Комсомольск-на-Амуре городой хүн зондо ГДР-эй ниислэл ошоһоной хэрэггүй. Хоёр дабхар хабсаргамал гэрнүүдые бэлдэгшэ городой нэрэ хүндэдэ эршэтэ барилгын худэлмэришэдэй посёлогуудай нэгэн Берлин гэһэн нэрэтэй болоо.

Хүнэй нюдэ баярлуулма үнгэ будаг, комнатануудайнь зохидоор түхеэрэлгэ, коммунальна олон зохид зүйлнүүд — шэнэ гэрнүүд иимэ һайн талатай. 16 байратай гэр бүхэн һарын туршада хабсаргадана. Иигэжэ һаяын сагта 300 гаран гэр бүлэ байраар хангагдахань.

Комсомольск-на-Амуре ГДР-эй предприятинуудтай экономическа нягта харилсаа холбоо байгууланхай. Үргэдэг кранууд, шудхамалнуудые сэбэрлэхэ машинанууд, аккумуляторнууд, борно кислота, бусад продукци эндэһээ эльгээгдэнэ. Алас-дурнынхид аха дүү ороноо ашаанай ехэ машинануудые, металл буйлуулдаг станогуудые, медицинскэ түхеэрэлгэ, үргэн хэрэглэлэй эд бараа асарна.

«Амурсталь» гэжэ металлургическа заводто «Скет» фирмэдэ зохёогдоһон прокатна хүсэтэ стан ашаглалгада орохоор мүнөө бэлдэгдэжэ байна. Берлиннээ ерэһэн хүдэлмэришэд болон инженернүүдэй булэг тэрэнэй түхеэрэлгэнүүдые хабсаргана. СЭВ-эй гэшүүн оронуудай научно-техническэ дэбжэлтын комплексно программатай тааралдуулан, хоёр ороной городууд мэргэжэлтэдээрээ, эд бараагаараа иигэжэ андалдана.

А. ЦВЕТКОВ,
ТАСС-ай корр.

Комсомольск-на-Амуре.

НОМОЙ ШЭНЭ БАЙШАН

Литвагай промышленна томо түбтэ, Нямунасай эрьедэхи хуушанай парк соо номой шэнэ байшан үүдэнүүдээ хүндэмүүшэ ёһоор һаяхан сэлибэ. Байшангай уужам, зохид һаталганууд соо Каунасай Юстас Палецкисай нэрэмжэтэ публична библиотекэ түбхинэн оробо. Улаан хирпиисээр баригдаһан, архитектурна зохид түхэлөөрөө үүнэй дура буляама энэ байшан соо уншалгын тусхай залнууд, аудиторинууд, выставкын зал оршоно. Мүн эндэ хоер миллион боти ном хадагалха газар бии. Хуушанай аргаар хаблэгдэһэн ба дундада зуун жэлнүүдэй номуудай ехэ коллекци музейдэ суглуулагдаа. Городто, мүн оршон тойронхи районуудта ажаһуудаг миллион уншагшадай гурбадахи хубинь жэл бүри библиотекын аша туһэда хүртэдэг байха. Номой шэнэ байшан республикын энэ ехэ регионой научно-методическа түбэй үүргэ дүүргэхэ юм.

ТАСС-ай корр.

Каунас.

БИБЛИОТЕКЭ БЭЛЭГ БОЛГОН ДАМЖУУЛАГДАБА

МОСКВА. Апрель һарада Соёлой совет жасада дамжуулагдаһан уран һайханай литературын библиотекэ Краснодарска хизаарай хэдэн адресаар эльгээгдээ һэн. Ехэхэн хубинь—2000 гаран боти номууд академик Л. Ф. Ильичевой гүйлтээр Пластуновокая станицын худөөгэй Советдэ орохо байна.

Краснодарай комсомолой түүхын музей болон Фединэй нэрэмжэтэ станок бүтээлгын нэгэдэлдэ эльгээгдэхэ номууд үнэтэй, ехэ сэнтэй юм. Тэдэнь бултадаа Вс. Вишневскиин, Ф. Панферовой А. Івардовскиин, А. Сурковой, М. Исаковскиин, Вс. Ивановой, С. Щипачевой, бусад уран зо[illegible] ар табиһан номууд болоно. Тэдэнэрэй олонтойнь академик нүхэр ёһоной харилсаатай байһан.

Л. Ф. Ильичев эдэ бүхы адресуудые дэмы шэлээ бэшэ. Краснодарта тэрэнэй комсомолой залуу һаһан үнгэрһэн. Эндэ, урданай «Кубаноль» заводто, Леонид Федорович өөрынгөө ажал ябуулгые эхилһэн. Хожомынь «Порт-Артур» гэһэн түүхэтэ диологи бэшэһэн А. Степанов тэрэ үедэ предприятиин үйлэдбэриие даадаг байһан. Тэдэнэрэй һайн танил байһан тухайнь бэлэг хэгшын гар табилгатай ном һануулна.

Энээнэй урда тээ академик ородой болон совет уран зураашадай олон зурагуудые Краснодарай уран зурагай музейдэ бэлэглэнэн юм.

ХАНИ БАРИГДАНАЙ ВЫСТАВКЭ

КЫЗЫЛ. Украинын һургашадай бүтээлнүүдэй выставкэ Кызылдэ «Енисей» гэһэн соёлой байшанда нээгдээ юм. 100 гаран зурагуудһаа болон акварельнүүдэнэ бүридэнэн тус экспозици Полесинин баатар гаһьяата түүхэ бо[illegible] һуралсал болон [illegible] халтай һайхан бай[illegible] хөөрэнэ.

Ровно, Кызыл [illegible] хүн зон 40 гаран [illegible] барисаатайгаар [illegible] лэтэ 1944 ондо Т[illegible] Ровно, Дубно, Д[illegible] нуудые, областин[illegible] нуурин тосхонуу[illegible] гэдэ хабаадалсан[illegible] хөн газарнуудта [illegible] нальна хани барі[illegible] нууд нээгдэнхэй. [illegible] вын морин сэрэ[illegible] танкистнуудай [illegible] нуудта ехэ һуур[illegible] Харин Кызылэй р[illegible] хизаар ороноо ш[illegible] музейдэ Ровно хот[illegible] ажабайдалда [illegible] экспозици байгуу[illegible] вын һургуулинуу[illegible] зурагуудаа укр[illegible] баһал харуулна[illegible]

Мянгаад килом[illegible] оршодог хоер к[illegible] тавкэнүүд заншаг[illegible]

МОДОШОД АЛДАР ХЭРЭГҮ

Совет засагай жэлнүүдтэ ороной арадай ажахы танигдашагүйгөөр хубилжа, хүгжэлтын үндэр шатада гараһан. Хүн зоной ажабайдалшье баян дэлгэр болоо.

Һаяхан 50 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэгдэнэн Онохойн модоной комбинадай түүхэ экономико болон соёлой эршэтэй хүгжэлтын жэшээ болоожо үгэхэ эргэтэй. Энэ һайндэрөө онохойнхид Агууехэ Октябриин 70 жэлэй ойдо бэлдэлгын үедэ тэмдэглэбэ гээшэ.

Загарайн районой Онохой поселогто ой модоной индустри 30 -аад онуудта хүгжэжэ захалаа юм. 1936 оной сентябрь соо Буряад-Монголой АССР-эй Арадай Комиссарнуудай Совет, ВКП(б)-гэй областной комитет Онохойдо шпала хюрөөдэдэг завод бариха тухай зүбшөөлөө СССР-эй Наркомлестэ үгэһэн байгаа.

«Бурмонголлес» трест дотор 1937 оной мартын 31-дэ гаргагдаһан 67-дохи номерой захиралтатай зохилдуулан, Удэ голоор дээрэһээ урдахуулагдадаг модые тогтоогоод. уһанһаа гаргажа, саашань болбосоруулхын тула түхеэрэлгэнүүд баригдажа захалһан байна. Тэрэл 1937 ондо 250 мянган кубометр модо уһанһаа гаргаха хэмжээн тодорхойлогдобо. Поселогто промышленна, гэр байрын, социально-ажаһуудалай зарим объектнүүд баригдажа ашаглагдаһан, түмэр харгын шпаланнуудые үйлэдбэрилгэ, барилгын болон тулаадаһа (уурхайнуудта) хэхэ модо ашаалалга эмхидхэгдэһэн юм. 1937 ондо дун хамта 25 миллион түхэриг капитальна һомололгонууд гаргашалагдаа һэн. Модо тогтоожо, уһанһаа гаргаха зорилготой Онохойн баазын ажалша коллектив тэрэл жэлдэ бии болобо. Баазын түрүүшын директорээр Петр Иннокентьевич Хадалов томилогдоһон байна. 1938 ондо 400 мянга гаран шпала үйлэдбэрилхэ түсэб үгтэбэ.

Тэрэ үеын шпалозавод ямар байгааб? Станогыць П-1 түхэлэй локомобиляар ябуулагдадаг, шпала болохо модыень бар хүсөөр тусхай тэргэдэ ашажа, эрьедэг хюрөөдэ гараараа түлхижэ оруулдаг, хюрөөдэһэнэй һүүлээр тэрэ тэргээ баһал гараараа түлхижэ, һөөргэнь бусаадаг байһан юм. Бэлэн продукци мори тэргээр өөдэг һэн. Хожомынь модоор харгы хэжэ, тэрээн дээгүүр вагонеткэнүүдые гараараа түлхижэ абаашадаг бэлэй. Гурбан халаанаар хүдэлдэг, халаанай 400 шпала хюрөөдэхэ нормотой байгаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда наһа барааһан Николай Зимин, Петр Кушнарев, Иван Лесков гэгшэд эрхим ремщигууд гэжэ суурхажа. халаанай 600 шпала хүрэтэр хюрөөдэжэ, нормоёо 1,5 дахин үлүүлэн дүүргэдэг һэн. Монсогор модые шпалын хэмжээгээр тайралга дээрэ хүбшэтэй гар хюрөөнүүд хэрэглэгдэхэ. Хүбшэтэй хюрөөтэй нэгэ хүдэлмэришэнэй нормонь 14 кубометр байһан юм. Хүдэлмэришэд-стахановецууд Зинаида Павловна Бутакова, Зиновей Андреевич Павлов, Иван Барабанщиков, Николай Козлов халаанай хоёр нормо, тэрээнһээ дээшэшье хэжэ, 30—40 кубометр модо хэмжүүрлэн тайрадаг һэн.

Уһан соohоо модые морёор татажа гаргадаг байгаа. Энэ ажалда 16 паар мори, тиигээд ороидоол 2—3 ЧТЗ трактор хэрэглэгдэдэг бэлэй.

Тэдэ жэлнүүдтэ Онохой (Гавань) гэжэ промышленна поселогые тойроод — Шэнэ Онохой, Хуушан Онохой, буряад һүүрин (мүнөө Сплавная үйлсэ), гэхэ мэтэ бии болобо. Мүнөөнэй поселогой оршодог ехэнхи талмайе нарһан түглэ ой, шэрэнги бургааһан, эльһэн ганга, жалганууд ээлдэг байгаа.

Паар моритой худэлмэришэн удэр соо 60—70 кубометр модо уһан соohоо гаргадаг һэн. Тэрэ үедэ Иван Миронович Кавелин, Виталий, Николай Шитинүүд, Иван Петрович Ларионов болон бусад түрүүшүүл гэжэ суурхадаг бэлэй.

Дайнай болон дайнай һүүлээрхи жэлнүүдтэ 1960 он хүрэтэр Онохойн модоной комбинат гол түлэб түмэр замай баригдага хэрэглэгдэдэг шпаланнуудые, ашагта малтамал олзоборилгын уурхайнууд соо табигдадаг түлаадаһануудые үйлэдбэрилдэг байгаа.

Болбосоруулгын хэмжээнэй нэмэхэтэй, хүсэнүүдэйнь дээшэлүүлэгдэхэтэй хамта түүхэй эд гаргашалгые ехэ болгохо хэрэгтэй болобо. Тэрэ үедэ имагтал Удэ голоор урдахуулагдаһан модон иишэ ородог байһан юм. Онохой хүрэтэр модо урдахуулгые бүри тогтууритай болгохын тула 1955—1959 онуудта илгадаг каналтай плотинанууд бодхоогдобо. Сезоной туршада миллион кубометр хүрэтэр модон уһан соohоо абтадаг һэн.

Энэ үедэ Онохойн модоной комплекс эршэтэйгээр хүгжэжэ захалба. 1960—1970 онуудта гэр барилгын цех, модо хюрөөдэлгын цехүүд, заһабарилгын-механическа мастерской (РММ), уурал, эльшэ хүсэ үйлэдбэрилдэг цех, гаражнууд, модоной зомгоohоной плитануудые бүтээдэг цех, үйлэдбэриин-техническэ зорилготой бусад объектнүүд баригдаба. 1960 ондо комбинат жэлдээ 6 миллион түхэригэй продукци гаргадаг байгаа һаа, алтан ойгоо тэмдэглэжэ байхадаа, стандартна гэрнүүдэй детальнууд, хюрөөдэмэл материалнууд, шпаланууд, хайрсагууд, модоной зомгоohоной плитанууд гэхэ мэтэ продукци — бүхыдөө 30 миллион 325 мянга түхэригэй — гаргана.

Энээнэй хажуугаар гэр байра, нэгэ квартиратайхиһаа эхилээд олон дабхар байшангууд хүрэтэр, һургуулинууд, улаан булангууд, клуб, соёлой байшан, больница, элүүржүүлгын пунктнууд, профилактори, спортын комплекс, стадион, спортын талмайнууд гэхэ мэтэ социально-соёлой болон ажаһуудалай объектнүүд баригдаһан, поселогые болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэри дүүргэгдэһэн байна. Тиихэдэ соёлой-хүмүүжүүлгын удхатай хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэлгэ болон үнгэргэлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдадаг байгаа.

Мүнөөнэй Онохойн модоной комбинат түсхай шэглэлтэй, модые гүйсэд ашагладаг мүнөө үеын техникээр, поточно лини, цехүүдээр хангагдаһан томо предприяти болоно. Түүхэй эд комплексноор хэрэглэлгэ 95,5 процентдэ хүргэгдэнхэй. Эндэ мэргэжэл түгэс хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад — бүхыдөө 3400 хүн — ажалладаг.

Онохойн модоной комбинадай болон Онохой поселогой хүргэлтэдэ эдэ хүтэлбэрилэгшэд тон ехэ эршэ зориг, оролдолго гаргаа гэбэл, директорнуудаар хүдэлһэн Владимир Андреевич Гунтенко, Виктор Еремеевич Тугутов, мүнөөнэй директор Сергей Петрович Кушнарев, ахамад инженер байһан Николай Феодосьевич Опак, ахамад бухгалтер, удаань директорэй орлогшо байһан Гарма Трофимович Хараев болон хүтэлбэрилхы бусад хүнүүд болоно.

Республикын мышленностие[illegible] габьяатай бай[illegible] риин үндэр [illegible] лэһанай

Оной Саппоро хотодо «Совет Буряад орон-1987» гэжэ выставкэ хахад һарын туршада хүдэлөө. Тэрэниие хэдэн олон хүн үзөө. Выставкые нээлгэндэ Буряадай АССР-эй ашуур ошоо һэн. Делегацида түүхэй эрдэмэй доктор, Бүхэй монголоведениин таһагые даагша Шираб Бодиевич Чимитдоржиев оролцоһон байгаа. Тэрэнэй замай тодорхойлнуудые уншагшадайнгаа анхаралдэ дурадханаа.

НАРАНАЙ ГАРАДАГ ОРОНДО

«Совет Буряад орон-1987» выставкэ Япондо (Наранай гарадаг орондо) июль—аугустаар үнэргэгдэнэ. Нарануудта үнэргэгдэ-хэн забарай эхиндэ дуулаг байгааб. Тэрэ выставкэ-дэ дааха экспонадуудые, түүхэй үйлнүүдые Улаан-Удэ-дахь абаашаха байгаа.

Һайндарэй удаа парламентэй намайе дуулгаһэн хэлэбэ: «Буряад-ой Верховнойгоо тулөөлэгшэ Та Япондо эмхидхэгдэ-хэн выставкэдэ ошохо болоо-ноо. Бидэ республикынгаа ашуур болбосорол тухай, ашуур шэнэдхэлгын политикайгаа элидхэлнүүдые уншагшадтаа болобо гээшэт».

Ямаа дабаари абаад, элидхэлгэ хэрэглэхэ баримта-нуудые суглуулжа, «Буряад» болгожо эхилэ-гээ.

Япондо хабаадалсаха-гаа АССР-эй делегациие Буряад Советэй Түрүүлэгшэ Николаевич Сергей Николаевичэй толгойлбо. Тэрээнтэй хамта дүрбэн хүн ябалцаа. Хэд би гэбэл, Буряад-АССР-эй Телевидениэй бо-лон-демжуулгын талаар ашуур комитедэй түрүүлэгшэ Василий А. Г. Румянцев, Бүхэй соёлой министрэй орлогшо Н. Г. Шахов, Буряад орнуудай искусствэй музейн директор С. Г. Цыдыпова, мөн эдэ мүрнүүдэй ашуур болоно.

Япондэй һуужа ябаһан хүмүүдэй хэрэг гэхэ, тэнгэриин ашуур, уданшьеэгүй ариун, Ленинградай үндэртэ гараад ирэһэн Москвагаа Вологда хотодо хүрэ-нидэбэбди. Тэндэһээ Ухта хото дээ-дэ, Хойто мүльһэтэ-дэ, саашаа Мирный дайран, зүүн урагшаа, Хабаровск дээ-дэ. Японой руу ошоо-ноо. Токио хүрэтэр гаргаһэн буунгуй, арбан-гаа ходо нинидэжэ. Токиогой нисэлэй хотын улаан-дахь Нарита аэропортдо-гаа 36 градус хаа-гаа гэшэнь аргагүй.

Япондо хаһаа-даа ашуур ашуур-ноо, Японой делегациие Япондохи-ой посольствиин нэгэдэхи-ой Сергей С. П. Харин, Саппо-ой Соёлой ба хани ба-ой байшангай, «Ниссо-ой» гэжэ СССР-тэй худал-дамжаа ябуулдаг фирмый-ой ашуур гуталка абаа. На-ой гарадаг орондо түрүү-ой ерэһэн байгааб. Тиигэ-ой, бүхы юумэ Һонирхон-ой ажилбэб. Нарита аэро-ой ирэлтэй томо, ялагаар-ой ашуур байгаа. Хүн зонние-ой ашуур харанаб. Яб байса, сэ-ой хүбсанһан хүнүүд маа-ой хараад, доро дохёод-ой ашуур, аэропортын бай-ой ашуур дүрэһэн, элдэб олон-ой ашуур хүнүүдэр ярилдана. Ашуур Японой байшан соо эд-ой ашуур эдэ хоол наймаалдаг-ой ашуур хүнүүдэй олон гээшэнь.

Ашуур Токиогой-ой ашуур Токиогой-ой ашуур дала шахуу ки-ой ашуур болоно. Хоёр час ха-ой ашуур тэндэ хүрэбэбди. Ашуур автомашинануудай-ой ашуур гүрэшэнь, нэгэ тээшээ та-ой ашуур машина эзэргэлэн, ашуур нэгэ тээшээ-ой ашуур тараһан ас-ой ашуур замуудаар гүйлдэнэ. Ашуур ороод ябахадамнай-ой ашуур Буриашье олошор-ой ашуур, үйлсэнүүдтэй баг-ой ашуур. Нэгэ бага ябаад лэ-ой ашуур болобобди, хэдэн дахин-ой ашуур гэгшын «пробкодо» ябебабди. Советскэ по-ой ашуур одоошье хүрэжэ-ой ашуур. Тэндэ маанадые эл-ой ашуур уялгые дүүргэжэ-ой ашуур Ю. Д. Кузнецов угта-ой ашуур.

Үүй тэндэ удын хоол ба-ой ашуур ойро зуура амсгһанай-ой ашуур Саппоро хото ороо-ой ашуур Ханеда гэжэ аэропортдо-ой ашуур ерэбэбди. Энэ хотодо манай-ой ашуур выставкэ нээгдэхэ байгаа. «Боинг» гэжэ 500 пассажирые-ой ашуур багтаадаг агаарай онгосодо-ой ашуур һуубабди. Нэгэ час хахад-ой ашуур нидэ-ой ашуур, Наранай гарадаг ороной-ой ашуур хойто газар болохо Хоккайдын түбтэ буушабабди.

Саппоро хотодо Японо-совет хани барисаанай-ой ашуур баишан-ой ашуур бии юм. Тэрэниие арбан-ой ашуур жэлэй-ой ашуур саана манай-ой ашуур оронтой-ой ашуур наймаа хэдэг-ой ашуур фирмэнүүд-ой ашуур, хотын эл-ой ашуур дэгэ эмхи-ой ашуур зургааануудэ-ой ашуур, нэн-ой ашуур түрүүн соёлой-ой ашуур, эрдэмэй эмхи-ой ашуур нүүд-ой ашуур хамтаржа-ой ашуур, барилһан-ой ашуур түүхэтэй. Тус байшангай-ой ашуур правленииниин-ой ашуур түрүүлэгшээр-ой ашуур 85 наһатай-ой ашуур миллионер-ой ашуур Я. Сибано-ой ашуур һунгагдан-ой ашуур хэй. Энэ хүн-ой ашуур Саппоро-ой ашуур хотын худалдаа-ой ашуур наймаанай-ой ашуур фирмэнүүдэй-ой ашуур правленииниин-ой ашуур түрүүлэгшэ-ой ашуур юм. Японо-совет-ой ашуур хани-ой ашуур харилсаае-ой ашуур үргэдхэхэ-ой ашуур талаар-ой ашуур габьяатай-ой ашуур байһанайнгаа-ой ашуур түлөө-ой ашуур Я. Сибано СССР-эй-ой ашуур Арадуудай-ой ашуур Хани Барисаанай-ой ашуур орденкоор-ой ашуур шагнагданхай. Хүл-ой ашуур хүнгэн, хөөрүү, шуран үбгэн-ой ашуур байха юм.

Арбан жэлэй-ой ашуур туршада Хани Барисаанай-ой ашуур байшанда Азербайджанай ССР-эй-ой ашуур, Яхадай АССР-эй-ой ашуур, Алтайн хизаарай-ой ашуур түүхэ, соёл, мүнөөнэй-ой ашуур байдалые-ой ашуур харуулһан-ой ашуур выставкэнүүд-ой ашуур үнэргэгдэһэн-ой ашуур байна. Гадна СССР-эй-ой ашуур эрдэм-ой ашуур наукын, экономикын-ой ашуур һалбаринуудэй-ой ашуур түйлалтануудтэй-ой ашуур хөөрэһэн-ой ашуур выставкэнүүд-ой ашуур эмхидхэгдэ-ой ашуур, япон-совет-ой ашуур олониитын-ой ашуур түлөөлэгшэдэй-ой ашуур үзэалганууд-ой ашуур үнэргэгдөө-ой ашуур. Агуулхэ-ой ашуур Октябриин-ой ашуур социалис революциин-ой ашуур 70 жэлэй-ой ашуур ойн баяртай-ой ашуур дашарамдуулан-ой ашуур. Буряадай-ой ашуур Автономито-ой ашуур Совет-ой ашуур Социалис Республикын-ой ашуур жэшээ-ой ашуур дээрэ совет-ой ашуур арадай-ой ашуур түйлһан-ой ашуур амжалтануудые-ой ашуур харуулһан-ой ашуур выставкэ-ой ашуур энэ-ой ашуур үнэргэгдэбэ-ой ашуур гээшэ.

Гурбан дабхар-ой ашуур байшангай-ой ашуур уужам-ой ашуур таһалганууд-ой ашуур соо-ой ашуур Буряад-ой ашуур ороной-ой ашуур газар, дайда, Байгал-ой ашуур далай, ан амнай-ой ашуур харуулегдаа-ой ашуур. Хэдэн залнууд-ой ашуур соо Буряадуудай-ой ашуур уг гарбал, түүхэ домогло-ой ашуур харуулагдаа. Республикын-ой ашуур арадуудай-ой ашуур урда-ой ашуур сагай-ой ашуур соёлой-ой ашуур эүйлнүүд, хубсаһа, хунар, алта, мүнгэн гоёолнууд, хүрэл-ой ашуур маягай-ой ашуур зураг-ой ашуур бүтээлнүүд-ой ашуур табяатай-ой ашуур байгаа. Байшангай-ой ашуур хахадаа-ой ашуур үлүү талмайе-ой ашуур республикын-ой ашуур мүнөө-ой ашуур сагай-ой ашуур үүгжэлтые-ой ашуур тайлбарилһан-ой ашуур экспонадууд-ой ашуур эзэлээ. Тодорхойлон-ой ашуур хэлбэл, Буряадай-ой ашуур АССР-эй-ой ашуур промышленностиин-ой ашуур бүтээн-ой ашуур гаргадаг-ой ашуур элдэб-ой ашуур эүйлэй-ой ашуур продукци, эд-ой ашуур бараан, соёлой-ой ашуур бүтээлнүүд, уран-ой ашуур зохёолшодой, эрдэмтэдэй-ой ашуур олон-ой ашуур номуд, уран-ой ашуур зураашадай-ой ашуур зүүн-ой ашуур гаран-ой ашуур картина-ой ашуур табяатай, үлгөөтэй-ой ашуур байгаа. Выставкын-ой ашуур үедэ-ой ашуур буряад-ой ашуур арадай-ой ашуур хүгжэм-ой ашуур соностожо-ой ашуур байгаа.

Июль һарын-ой ашуур хорин-ой ашуур һэн. Удэрэй-ой ашуур тэн-ой ашуур багта «Совет Буряад орон-1987» гэжэ выставкэ нээгдэбэ. Нээлгэн-ой ашуур дээрэ-ой ашуур господин Я. Сибано, С. Н. Булдаев, Хоккайдо-ой ашуур префектурын-ой ашуур дарга, Саппоро-ой ашуур хотын-ой ашуур мэр, Улаан-Удэтэй-ой ашуур хани-ой ашуур барисаатай-ой ашуур Румойн-ой ашуур хотын-ой ашуур түлөөлэгшэ-ой ашуур баярай-ой ашуур үгэнүүдые-ой ашуур хэлэбэ. Выставкын-ой ашуур нээгдэхэ-ой ашуур үедэ-ой ашуур Буряадай-ой ашуур таби-ой ашуур гаран-ой ашуур аяншалагша-туристнууд-ой ашуур байлсаба. Аяншалагшадай-ой ашуур бүлэгые-ой ашуур КПСС-эй-ой ашуур Буряадай-ой ашуур обкомой-ой ашуур хоёрдохи-ой ашуур секретарь-ой ашуур К. А. Албашеев-ой ашуур толгойлжо-ой ашуур ябаа. Манай-ой ашуур аяншалагшад-ой ашуур «Константин Черненко»-ой ашуур теплоходоо-ой ашуур совет-ой ашуур бусад-ой ашуур 500-ой ашуур аяншалагшадтай-ой ашуур хамта-ой ашуур Находкохоо-ой ашуур дүрбэн-ой ашуур сүүдхэ-ой ашуур далайгаар-ой ашуур тамаржа-ой ашуур ерэ-ой ашуур. Тэрэ теплоходоо-ой ашуур манай-ой ашуур артистнууд-ой ашуур (оперо-ой ашуур баледэй-ой ашуур театрай-ой ашуур дуушад, хатарай-ой ашуур «Лотос»-ой ашуур ансамбль-ой ашуур) ерэ-ой ашуур. Дуушадай-ой ашуур дунда-ой ашуур СССР-эй-ой ашуур арадай-ой ашуур артист-ой ашуур К. Базарсадаев-ой ашуур, республикын-ой ашуур арадай-ой ашуур, габьяата-ой ашуур артистнууд-ой ашуур О. Аюрова-ой ашуур, В. Бальжинимаев-ой ашуур, А. Арсаланов-ой ашуур, Д. Линховоин-ой ашуур байгаа. Тэдэнэй-ой ашуур дуулаһан-ой ашуур дуунуудые-ой ашуур, бүжэгүлэ-ой ашуур хатарнуудые-ой ашуур, наадаһан-ой ашуур хүгжэм-ой ашуур аялгануудые-ой ашуур выставкэдэ-ой ашуур нис партиин-ой ашуур ябуулжа-ой ашуур байһан-ой ашуур хурдадхалгын-ой ашуур политика-ой ашуур тухай-ой ашуур хөөрэжэ-ой ашуур үгөөб. Арба-ой ашуур гаран-ой ашуур асуудалда-ой ашуур харюусааб. Саппоро-ой ашуур хотодохи-ой ашуур гүрэнэй-ой ашуур университедэй-ой ашуур профессор-ой ашуур Сато-ой ашуур буряад-ой ашуур зоной-ой ашуур уг-ой ашуур гарбалзар-ой ашуур һонирхоо. Национальна-ой ашуур музейдэ-ой ашуур худэлдэг-ой ашуур Накамура-ой ашуур буддын-ой ашуур (ламын)-ой ашуур шажан-ой ашуур тухай-ой ашуур, социалис обществодо-ой ашуур шажан-ой ашуур мүргэл-ой ашуур ямар-ой ашуур һуури-ой ашуур эзэлнэб-ой ашуур гэһэн-ой ашуур асуудал-ой ашуур табяа. Бүргуулнин-ой ашуур багша-ой ашуур Щибацу-ой ашуур монгол, буряад-ой ашуур арадуудай-ой ашуур урда-ой ашуур сагай-ой ашуур болон-ой ашуур мүнөөнэй-ой ашуур харилсаан-ой ашуур тухай-ой ашуур хөөрэжэ-ой ашуур үгыт-ой ашуур гэжэ-ой ашуур гүйгаа-ой ашуур һэн. Мэдэн-ой ашуур гэһээм, энэ-ой ашуур хүн-ой ашуур хитад-ой ашуур ба-ой ашуур монгол-ой ашуур хэлэнүүдые-ой ашуур мэдэхэ-ой ашуур байшоо. «Сагаан-ой ашуур түүхэ»-ой ашуур гэжэ-ой ашуур XIV-ой ашуур-ой ашуур жэлэй-ой ашуур монголшуудай-ой ашуур ном-ой ашуур Буряадта-ой ашуур бии-ой ашуур гү-ой ашуур гэжэ-ой ашуур асууба. Инженер-ой ашуур Хашиба-ой ашуур столой-ой ашуур дэргэдэ-ой ашуур хүрэжэ-ой ашуур ерээд, ород-ой ашуур хэлэн-ой ашуур дээрэ-ой ашуур асуудал-ой ашуур табиба:

— Господин профессор, пожалуйста, расскажите о том, как идет у вас перестройка? «Перестройка», «гласность»-ой ашуур гэжэ-ой ашуур үгэнүүд-ой ашуур тэрэ-ой ашуур зандаа-ой ашуур ородоор-ой ашуур Япондо-ой ашуур хэрэглэгдэнэ,—ой ашуур гэдэг-ой ашуур тэрэ-ой ашуур хүн-ой ашуур нэмэбэ.

— Та-ой ашуур хаана-ой ашуурород-ой ашуур хэлэндэ-ой ашуур һураабта?—гэжэ-ой ашуур урдаһаань-ой ашуур асуубаб. Тэрэмни-ой ашуур нигэжэ-ой ашуур хэлэбэ: дэлхэйн-ой ашуур хоёрдохи-ой ашуур дайнай-ой ашуур үедэ-ой ашуур плендэ-ой ашуур абтаад, гурбан-ой ашуур жэл-ой ашуур соо Сибирьтэ-ой ашуур ажал-ой ашуур хэһэн-ой ашуур хүм-ой ашуур.

Асуудалдань-ой ашуур харюусаһанайм-ой ашуур ни-ой ашуур удаа «хурдадхолга, хубилгаа-ой ашуур шэнэдхэлгын-ой ашуур политикаяа-ой ашуур амжалтатай-ой ашуур бэелүүлэгдэ-ой ашуур», —гэжэ-ой ашуур Хашиба-ой ашуур хэлэбэ.

Выставкэ-ой ашуур тухай-ой ашуур «Хоккайдо-ой ашуур симбун»-ой ашуур (1,5-ой ашуур миллион-ой ашуур хэнэгэр-ой ашуур гарадаг) газетэ-ой ашуур 7—8-ой ашуур репортаж-ой ашуур, статьянуудые-ой ашуур үгөө. Газетын-ой ашуур корреспондент-ой ашуур Сакаи-ой ашуур манай-ой ашуур нютагаар-ой ашуур ябаад-ой ашуур ошоһон-ой ашуур байха-ой ашуур юм. Статьянуудтаань-ой ашуур танилсаебди-ой ашуур. Буряадай-ой ашуур АССР-ой ашуур, буряад-ой ашуур арад-ой ашуур тухай-ой ашуур, манай-ой ашуур ажал-ой ашуур, ажһэнуудал-ой ашуур тухай-ой ашуур зүбөөр-ой ашуур бэшээтэй-ой ашуур гэжэ-ой ашуур хэлэхэ-ой ашуур байнаб-ой ашуур.

Выставкэ-ой ашуур хахад-ой ашуур һарын-ой ашуур туршада-ой ашуур, августын-ой ашуур тэн-ой ашуур болотор-ой ашуур худэлөө-ой ашуур. Саппоро-ой ашуур хотодо-ой ашуур гурба-ой ашуур хоёрдо-ой ашуур. Префектурын-ой ашуур ударигдашадтай-ой ашуур, хотын-ой ашуур мэрэтэй-ой ашуур, Хойто-ой ашуур газарнуудые-ой ашуур шэнжэлдэг-ой ашуур түбэй-ой ашуур эрдэмтэдтэй-ой ашуур уулзаабди-ой ашуур. «Хоккайдо-ой ашуур симбун»-ой ашуур гэжэ-ой ашуур газетын-ой ашуур редакцида-ой ашуур айлшалаабди-ой ашуур. Ябаһан-ой ашуур газартаа-ой ашуур Буряад-ой ашуур орон-ой ашуур тухайгаа, социализм-ой ашуур тухай-ой ашуур, партиин-ой ашуур национальна-ой ашуур политикын-ой ашуур ашаар-ой ашуур зуу-ой ашуур гаран-ой ашуур совет-ой ашуур арадуудай-ой ашуур аза-ой ашуур жаргалаа-ой ашуур эдлэжэ-ой ашуур байнаб-ой ашуур тухай-ой ашуур хөөрэдэг-ой ашуур байгаабди-ой ашуур. Һонирхон-ой ашуур, ехэ-ой ашуур анхаралтайгаар-ой ашуур шагнадаг-ой ашуур, асуудалнуудые-ой ашуур һурадаг-ой ашуур байгаа. «Перестройка»-ой ашуур һайн-ой ашуур яагаа-ой ашуур» гэжэ-ой ашуур ороһон-ой ашуур, ябаһан-ой ашуур газартамнай-ой ашуур хэлээ, япон-совет-ой ашуур харилсаан-ой ашуур саашадаа-ой ашуур бүрэ-ой ашуур һайжараг-ой ашуур гэжэ-ой ашуур юрөөдэг-ой ашуур байгаа. Японой-ой ашуур түлөөлэгшэд-ой ашуур япон-совет-ой ашуур худэлдаа-ой ашуур наймаае-ой ашуур саашадань-ой ашуур үргэдхэхэ-ой ашуур, СССР-эй-ой ашуур Алас-Дурна-ой ашуур зүгтэй-ой ашуур наймаагаа-ой ашуур эдэбхитэй-ой ашуур болгохо-ой ашуур һаналаа-ой ашуур мэдүүлээ-ой ашуур. Буряадай-ой ашуур автономито-ой ашуур республикатай-ой ашуур сэхэ-ой ашуур харилсаа-ой ашуур байгуулбал-ой ашуур, һайн-ой ашуур байгаа-ой ашуур гэжэ-ой ашуур Хоккайдо-ой ашуур ольтироГой-ой ашуур, Саппоро-ой ашуур хотын-ой ашуур хэрюусалгата-ой ашуур ажалтан-ой ашуур мэдүүлбэ-ой ашуур. Алас-Дурна-ой ашуур зүгэй-ой ашуур, Сибирьин-ой ашуур область-ой ашуур, хизаар-ой ашуур, республикануудай-ой ашуур, тэрэ-ой ашуур тоодо-ой ашуур Буряадай-ой ашуур АССР-эй-ой ашуур түлөөлэгшэд-ой ашуур үедэ-ой ашуур Хабаровск-ой ашуур ошоод-ой ашуур, Японой-ой ашуур хилэ-ой ашуур шадарай-ой ашуур префектурануудай-ой ашуур түлөөлэгшэдтэй-ой ашуур хөөрэлдөө-ой ашуур хэнэ. Сентябриин-ой ашуур 1-дэ-ой ашуур эхилһэн-ой ашуур энэ-ой ашуур хөөрэлдөсөн-ой ашуур дээрэ-ой ашуур худалдаа-ой ашуур наймаа-ой ашуур хайшан-ой ашуур гэдэг-ой ашуур һайжаруулхаб-ой ашуур гэһэн-ой ашуур асуудал-ой ашуур хэлсэгдэжэ-ой ашуур байха-ой ашуур юм. Баһа-ой ашуур соёлой-ой ашуур талаар-ой ашуур харилсаагаа-ой ашуур һайжаруулха-ой ашуур асуудал-ой ашуур зүбшэн-ой ашуур хэлсэгдэнэ.

Саппородо-ой ашуур Национальна-ой ашуур картинна-ой ашуур галерейдэ-ой ашуур орожо. Японой-ой ашуур урданай-ой ашуур ба-ой ашуур мүнөөнэй-ой ашуур искусствата-ой ашуур танилсаабди-ой ашуур. Тэндэ-ой ашуур Ленинградай-ой ашуур Эрмитажһаа-ой ашуур асарһан-ой ашуур жара-ой ашуур шахуу-ой ашуур картина-ой ашуур харуулагдажа-ой ашуур байгаа. XIX-ой ашуур жэлэй-ой ашуур ород-ой ашуур зураашадай-ой ашуур бүтээһэн-ой ашуур зурагууд-ой ашуур байһан-ой ашуур юм. Хүн-ой ашуур олоороо-ой ашуур ерэжэ-ой ашуур, тус-ой ашуур выставкые-ой ашуур һонирхон-ой ашуур үзэжэ-ой ашуур байгаа-ой ашуур һэн. Энэ-ой ашуур выставкые-ой ашуур «Хоккайдо симбун»-ой ашуур гэжэ-ой ашуур газетнэ-ой ашуур компани-ой ашуур эмхидхэ-ой ашуур. Тус-ой ашуур компани-ой ашуур Эрмитажтай-ой ашуур нягта-ой ашуур холбоотой-ой ашуур. 1987-88-ой ашуур онуудта-ой ашуур Эрмитажһаа-ой ашуур үшөө-ой ашуур дахин-ой ашуур картинануудые-ой ашуур асаржа, хоёр-гурбан-ой ашуур выставкэ-ой ашуур үнэргэхэ-ой ашуур хүсэлгэбэл, Япондо электроника, мүнөөнэй-ой ашуур түрүү-ой ашуур технологи, эрдэмэй-ой ашуур элдэб-ой ашуур һалбаринуудые-ой ашуур нилээд-ой ашуур хүгжэнхэй. Электроникын-ой ашуур, автомат-ой ашуур аппарадуудай-ой ашуур, компьютерэй-ой ашуур аргаар-ой ашуур японо-ой ашуур зон-ой ашуур элдэб-ой ашуур эд-ой ашуур бараа-ой ашуур, зэр-ой ашуур зэмсэгүүдые-ой ашуур, машинануудые-ой ашуур гаргана. Японоор-ой ашуур абаһанайнгаа-ой ашуур удаа-ой ашуур академик Л. И. Абалкин-ой ашуур нигэжэ-ой ашуур һаяхан-ой ашуур бэшээ-ой ашуур: «Үйлэдбэриие-ой ашуур хурдадхадаг-ой ашуур, тэрэнэй-ой ашуур хүгжэлтые-ой ашуур түргэдүүлдэг-ой ашуур эрдэм-ой ашуур наука-ой ашуур энэ-ой ашуур орондо-ой ашуур айхабтар-ой ашуур хүгжэнхэй. Тиимэһээ-ой ашуур үйлэдбэриеэ-ой ашуур эрдэмэй-ой ашуур түйлалта-ой ашуур хэрэглэн-ой ашуур хүгжөөнэ-ой ашуур, эд-ой ашуур бараанайнь-ой ашуур, машина-ой ашуур, зэр-ой ашуур зэмсэгүүдэйнь-ой ашуур шанар-ой ашуур үндэр-ой ашуур хэмжээндэ-ой ашуур юм.

Харахаар, үзэхөөр, һонирхохоор-ой ашуур юумэн-ой ашуур Япондо-ой ашуур олон. Жэшээнь, эдеэ-ой ашуур хоол-ой ашуур абаад-ой ашуур үзээ. Японо-ой ашуур зон-ой ашуур гол-ой ашуур түлэб-ой ашуур далайн-ой ашуур ургамалнуудые-ой ашуур, загаһа-ой ашуур, кальмар-ой ашуур, овощ-ой ашуур, ехээр-ой ашуур эдеэндээ-ой ашуур хэрэглэнэ. Мяха-ой ашуур бага-ой ашуур эдиг-ой ашуур байна. Мяхан-ой ашуур тэндэ-ой ашуур үнэтэй. Нэгэ-ой ашуур килограмм-ой ашуур мяхан-ой ашуур манай-ой ашуур мүнгөөр-ой ашуур 15—20-ой ашуур түхэригтэ. Японо-ой ашуур ба-ой ашуур хитад-ой ашуур эдеэ-ой ашуур амталаабди. Национальна-ой ашуур японо-ой ашуур ресторанда-ой ашуур хорин-ой ашуур сантиметр-ой ашуур үндэртэй-ой ашуур үргэн-ой ашуур ута-ой ашуур столые-ой ашуур тойроод-ой ашуур, олбог-ой ашуур дээрэ-ой ашуур хүлөө-ой ашуур дабшалаад-ой ашуур һуугаабди-ой ашуур. Эгээн-ой ашуур түүрүү-ой ашуур мульһэтэй-ой ашуур хүйтэн-ой ашуур үһа-ой ашуур, апельсиновэ-ой ашуур унда-ой ашуур асараа-ой ашуур. Тиигээд-ой ашуур һүнэй-ой ашуур үнэтэй-ой ашуур желе-ой ашуур, далайн-ой ашуур үргамалай-ой ашуур шүлэ-ой ашуур табяа. Шүлэн-ой ашуур соонь-ой ашуур загаһанай-ой ашуур нюдэн-ой ашуур эгдэнхэй. Ураллаар-ой ашуур шанаһан-ой ашуур рис, хажуудань-ой ашуур соево-ой ашуур шүлэн-ой ашуур. Удаань-ой ашуур далайн-ой ашуур капуста, медуза, осьминог, кальмар, креветка, устрица-ой ашуур бага-багахан-ой ашуур хэмжээгээр-ой ашуур табина. Дабһатай-ой ашуур селедко, хрентэй-ой ашуур редькэ, каштан, имбир, дыни, баклажан, арбуз-ой ашуур һубарижа-ой ашуур байгаад, стол-ой ашуур дээрэ-ой ашуур бии-ой ашуур болоно. 17 градус-ой ашуур хүрэтэр-ой ашуур халаа-ой ашуур саке-ой ашуур архи-ой ашуур багаханаар-ой ашуур табина. Пиво, сай, кофе-ой ашуур үүгы-ой ашуур гэнэ. Хэдэн-ой ашуур янзын-ой ашуур соус-ой ашуур стол-ой ашуур дээрэ-ой ашуур байха-ой ашуур юм.

Япондо-ой ашуур хубсаһа-ой ашуур хунар-ой ашуур үнэтэйшэг-ой ашуур. Хорин-ой ашуур электроникын-ой ашуур бараан-ой ашуур мантай-ой ашуур жэшэбэл-ой ашуур, үнэгүй-ой ашуур. Бараанайнь-ой ашуур газаа-ой ашуур тала-ой ашуур, үнэгэ-ой ашуур зүһэ-ой ашуур зохидоор-ой ашуур харагдана-ой ашуур. Худалдаа-ой ашуур наймаа-ой ашуур хэдэг-ой ашуур газарнууд-ой ашуур хото-ой ашуур бүхэндэ-ой ашуур олон-ой ашуур юм. Худалдаа-ой ашуур хэхэ-ой ашуур тусхай-ой ашуур гудамжануудые-ой ашуур бии. Гудамжын-ой ашуур хоёр-ой ашуур талаар-ой ашуур багахан-ой ашуур магазин, лавкануудые-ой ашуур һүнинь-ой ашуур тэн-ой ашуур болотор-ой ашуур наймаа-ой ашуур хэнэ. Худалдаанай-ой ашуур газарта-ой ашуур эд-ой ашуур бараан-ой ашуур элбэг-ой ашуур, оошор-ой ашуур гэжэ-ой ашуур харагданагүй-ой ашуур.

Худалдаанай-ой ашуур газарнуудта-ой ашуур наададаг-ой ашуур автомадууд-ой ашуур үүдэн-ой ашуур. Японо-ой ашуур зон-ой ашуур тиимэ-ой ашуур автомадуудаар-ой ашуур наадаха-ой ашуур дуратай-ой ашуур байна. Юумэ-ой ашуур шүүхэ-ой ашуур гэжэ-ой ашуур наадана-ой ашуур ха-ой ашуур юм. Харин-ой ашуур автомадууд-ой ашуур мэхэтэй-ой ашуур, хүнэй-ой ашуур горитойхон-ой ашуур мүнгэ-ой ашуур эдинэ-ой ашуур хаш-ой ашуур гэжэ-ой ашуур һанахаар.

Япондо-ой ашуур үмсыншье-ой ашуур, гүрэнэйшье-ой ашуур үйлэдбэринүүд-ой ашуур бии. Үмсын-ой ашуур фирмэ-ой ашуур, компаниннууд-ой ашуур ехэ-ой ашуур олон. Тэдэнэй-ой ашуур хоорондохи-ой ашуур харилсаан-ой ашуур хододоо-ой ашуур эбтэй-ой ашуур эетэй-ой ашуур байдаггүй-ой ашуур, байд-ой ашуур гэдэг-ой ашуур лэ-ой ашуур орёо-ой ашуур шанга-ой ашуур тулалдаан-ой ашуур болодог-ой ашуур, эдилдээд-ой ашуур, тэмсээдшье-ой ашуур абадаг-ой ашуур байха-ой ашуур юм. Үйлэдбэриие-ой ашуур дээрэнь-ой ашуур ажалай-ой ашуур журам-ой ашуур шанга. Худэлмэриишэд-ой ашуур ажалай-ой ашуур үедэ-ой ашуур амарха-ой ашуур зебгүй-ой ашуур худэлдэг. Багаханааршье-ой ашуур ажалай-ой ашуур журам-ой ашуур эбдэбэл, худэлмэриишэд-ой ашуур ажалһаа-ой ашуур шэдүүлдэг. Ажал-ой ашуур бэдэрэжэ-ой ашуур ябаашад, худэлмэригүй-ой ашуур болоһон-ой ашуур хүнүүд-ой ашуур Наранай-ой ашуур гарадаг-ой ашуур орондо-ой ашуур нилээд-ой ашуур олон-ой ашуур юм.

Япондо-ой ашуур совет-японо-ой ашуур харилсаа-ой ашуур һайжаруулха-ой ашуур, худалдаанай-ой ашуур ба-ой ашуур соёлой-ой ашуур харилсаа-ой ашуур хүгжөөхэ-ой ашуур, үргэдхэхэ-ой ашуур дуратай-ой ашуур хүнүүд-ой ашуур нилээд-ой ашуур олон-ой ашуур. Тиигэбэшье-ой ашуур хоёр-ой ашуур ороной-ой ашуур хоорондохи-ой ашуур харилсаа-ой ашуур барисаанда-ой ашуур наад-ой ашуур ушаруулдаг-ой ашуур, СССР-эй-ой ашуур дотоодыи-ой ашуур ба-ой ашуур гадаадын-ой ашуур политикые-ой ашуур хазагайруулан-ой ашуур, пропаганда-ой ашуур ябуулдаг-ой ашуур этэгээдүүд-ой ашуур энэ-ой ашуур гүрэндэ-ой ашуур бии-ой ашуур гэжэ-ой ашуур тэмдэглэхэ-ой ашуур хэрэгтэй.

Японһоо-ой ашуур бусахынгаа-ой ашуур урда-ой ашуур тэр-ой ашуур японо-ой ашуур нүхэдтэеэ-ой ашуур ушаржа, удэшын-ой ашуур эдеэ-ой ашуур хоол-ой ашуур барибабди-ой ашуур. Садатараа-ой ашуур эдеэлээд-ой ашуур, сэдьхэлэйнгээ-ой ашуур дүүрэтэр-ой ашуур хөөрэлдэ-ой ашуур, саашадаа-ой ашуур совет-японо-ой ашуур хани-ой ашуур барисаан-ой ашуур, хани-ой ашуур харилсаан-ой ашуур үргажа-ой ашуур, хүгжэжэ-ой ашуур, һалбаржа-ой ашуур байг-ой ашуур гэжэ-ой ашуур юрөөбэбди-ой ашуур. Японо-ой ашуур нүхэдтөө-ой ашуур, Японо-совет-ой ашуур хани-ой ашуур барисаанай-ой ашуур бүлгэмэй-ой ашуур эдэбхитэдтэ-ой ашуур, Хани-ой ашуур барисаанай-ой ашуур, соёлой-ой ашуур байшангай-ой ашуур ажалшадта-ой ашуур, нэн-ой ашуур түрүүн-ой ашуур Сибано-санда-ой ашуур, манай-ой ашуур оронтой-ой ашуур худалдаа-ой ашуур ябуулдаг-ой ашуур фирмэнүүдэй-ой ашуур түлөөлэгшэдтэ-ой ашуур «баярлаа—спасибо-аригато»-ой ашуур гэжэ-ой ашуур хэлэбэбди-ой ашуур. Нарита-ой ашуур аэропортдо-ой ашуур ерээд, самолётдо-ой ашуур һуугаад-ой ашуур байхадаа, «баяртай—саёнара»-ой ашуур гэдэ-ой ашуур тарабабди-ой ашуур.

Мүнөөдэр — Танкистнуудай үдэр

ОРОНОЙМНАЙ БУЛАД ХУЯГТА ХҮСЭН

Сэрэгэй советэй гэшүүн, Политическэ управлениин М. Д. ПОПКОВ ТАСС-ай асуудалнуудта харюу үгөө.

Газараар дабшадаг сэрэгүүдэй начальник, генерал-полковник корреспондент М. Захарчугай

— Михаил Данилович, танкистнуудай заншалта һайндэр СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указаар 1946 ондо тогтоогдоһон гэжэ мэдэнэбди. Гэбэшье танкова сэрэг бүри урид бии болгогдоһон ха юм...

— Түрүүшын автобронеотряд үшөө 1918 ондо бүридхэгдэнэн. Хэдэхэн жэлэй үнэгөөд байхада Улаан Армида автотанкова отрядууд бии болоо һэн. Түрүүшын танк «Борец за свободу тов. Ленин» гэжэ нэрэтэй байһан.

Танкова сэрэгүүд илангаяа Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуулехэ дайнай үедэ урдаа табигдаһан зориггоо нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ гараһан. Энэ зарим тэды жэшээ баримта дурдалтай ха. Москва шадар болоһон тулалдаанда манай 700 шахуу танкын хабаадалсаһан һаа, Сталинградтахи байлдаанда 1,5 мянган танк ба САУ хэрэглэгдэ һэн. Гал дүлөөр соробхилһон Курск дүхэриггэ манай танкистнууд «Тигр», «Пантера» гэжэ шэнэ түхэлэй танкнуудаар эзбэсгжэһэн даисанай дивизиннүүдые бута сохижо хаяһан гээшэ. Берлинэй операцида манайхин дайсаниие даларалда булад хуягта 6 мянганһаа дээшэ машина табиһан байна. 1945 ондо манай танкистнууд Японой каантунска армиие бута сохилгодо хубитаса яала ехээр оруулаа һэн.

Танкова ба онһэжорууллагдаһан сэрэгүүдэй онсо шухала удаа шанарые, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуулехэ дайнда тэрэнэй габьяа ехэтэй байһаниие хараада аба, СССР-эй Верховно Советэй Президиум жэл бүхэндэ тэмдэглэгдэжэ байха һайндэр болгон, «Танкистнуудай үдэр» тогтоохо тухай Указ абаһан гээшэ.

— Таниие шагнажа һуухадаа үнэрэһэн дайнда манай танкова сэрэгэй дайсанайхиһаа булюу һайн байһан тухай эзэлүүдгүй һанабаб. Энэ хадаа манай ниитын байгуулалтын капиталис байгуулалтаһаа булюу һарин байһанай эли тодо гэршэ ха юм даа.

— Яаха аргагүй. Айхабтар ехэ бэрхэшээлтэй эрхэ байдалда хүсэ ехэтэ промышленность байгуулаад, тон богонихон болзор соо армидаа тан

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

БЭРХЭ ЭМХИДХЭЛШЭ

Инзагатын дунда һүргүүли дүүргэһэн Сэсэгма Цыренова ажалайнгаа намтар түрэл нютагайнгаа соёлой байшан соо эхилбэ. Уран һайханай залуу хүтэлбэрилэгшэ ажалдаа үнэн зүрхэнһөө хандадаг, бэрхэ эмхидхэлшэ байһанаа түрүүшын үдэрһөө харуулжа шадаа. Тэрэ нютагай залуушуулһаа, һүргүүлнин ахалагша классуудай һурагшадһаа агитбригада байгуулжа, баян программатай концерт бэлдээ. «Коммунизм» колхозой партийна комитет үүсхэл ехэтэй залуу эмхидхэлшын хүдэлмэрийе халуунаар дэмжэнэ. Тиигэжэ агитбригадын гэшүүдэй долоон хоногтоо хоёр удаа малшадай отара, гүүртэнүүд, полевой станда ошоохо автотранспорт үгэнэ.

Нютагай залуушуул Сергей Гизатулин, Роза Мандирова, Евдокия Аюшеева, мүн һүргүүлиин һурагшад Мэргэн, Чингис Бадмаевууд, Саян Доржиев, Светлана Цыбикжапова болон бусад агитбригадын эдэбхитэй гэшүүд юм.

П. ВЕРШИНИН.

Зэдын район.

ШАЛГАЛТЫН ҺҮҮЛЭЭР...

Улаан-Удын хореографическа училищида энэ жилдэ 10 наһатай 26 үхибүүд абтанхай. Зунай һаранууд училищиин багшанар Түнхэнэй, Захаамина районуудай, Северобайкальск хотын, Хойто-Муя тосхоной һүргүүлинуудта конкурс эмхидхэжэ, үхибүүдые шэлэн абаһан байгаа. Мүнөө үхибүүд 4-дэхи классай программа шудалхаһаа гадна хатарай нюусануудтай танилсана.

Харин байгша ондо училищи дүүргэжэ гараһан 17 һурагшадай 11-ниинь Буряадай Гүрэнэй оперо болон баледэй театрай ансамбль дээрэ ажалайнгаа намтар эхилэнхэй.

П. АБАШЕЕВ.

ХАРИЛСАА ХОЛБООГОО ҮРГЭДХЭНЭ

Манай республикын Түнхэнэй район Монголой Арадай Республикын Хүбсэгэлэй аймагтай аха дүү ёһоной хани харилсаа үнинэй байгууланшхай юм.

Һаяхан хүршэ ороноймнай энэ аймагай Хатхал хотын горкомой секретарь Чимитдоржын Нямжав Түнхэй нютаг айлшаар ерэбэ. Тэрэ арадай депутадуудай районно Соведэй, соёлой, хүдалдаа наймаанай, үхибүүдые хүмүүжүүлгын асуудалнуудаар һонирхоо. Хэрэнэй интернатһургуулида, хүүгэдэй нэгэдэхи саадта, хизаар ороноо шэнжэлэлгын музейдэ, «Саяан» газетын редакцида, уран зохёолой нэгэдэлдэ Чимитдоржын Нямжавтай хани халуун уулзалганууд болобо.

Аха дүү ороноймнай түлөөлэгшэ харилсаа холбоогоо үргэдхэхэ талаар ехэ хэлсээ баталаа. Хэрбээ урдандаа гансал малшад болон соёлой хүдэлмэрилэгшэд бэе бэедээ айлшалалсадаг, дүй дүршэлөө халан абалсадаг һаа, энэ жэлһээ олон ондоол албан зургаануудай түлөөлэгшэнэр, һургуулнин багшанар, хүүгэдэй саадай хүмүүжүүлэгшэнэр хоорондоо ябалсадаг болохо юм.

Тиигэжэ сентябрь һарын 24-дэ Хэрэнэй поселково Соведэй хүдэлмэрилэгшэд, багшанар, хүмүүжүүлэгшэнэр Монгол орон айлшалхаар бэлдэжэ эхилбэ.

Ж. ЮБУХАЕВ.

ЭРХИМ АЖАЛАЙ ЖЭШЭЭ ХАРУУЛАА

Улаан-Удын модоной техникумэй «Зодчий», Ивалгын хүдөө ажахын техникумэй «Ампер», Буряадай хүдөө ажахын институтдай «Импульс» гэжэ студентнэрэй барилгын отрядууд энэ зундаа Загарайн райондо хүдэлөө.

«Зодчий» гэжэ отрядайхид Онохойн ой модоной комбинат шэнэлэн һэльбэхэ хүдэлмэридэ хабаадалсажа, 34,4 мянган түхэриг ашаглаха түсэбтэй һаа, тэрэнээ үлүүлэн дүүргээ.

Харин «Ампер» отрядай студентнэр Горхэн тосхондо электрын эльэ хүсэ дамжуулдаг сеть шэнэлэн һэльбэнэ. Тэдэнэр сентябрь һарын дүүрэтэр хүдэлхэ юм. Мүнөө дээрээ отрядай гэшүүд хараалһан түсэбөө хахадлаад ябана.

«Импульс» отрядайхид түмэр замай далан заһабарилгада 30 мянган түхэриг ашаглаа.

Эдэ отрядуудэй командирнууд В. Баулин («Зодчий»), З. Бадмаев («Ампер»), Б. Галсасанов («Импульс») гэгшэдэй хүтэлбэрилхы ба эмхидхэхы үүргээ һайнаар дүүргэнэнэй ашаар ажалай иимэ амжалта туйлагдаа гээшэ.

Эдэбхи үүсхэлтэйгээр, габшагай бэрхээр хүдэлжэ, бусадай дундаһаа шалгарһан В. Дунаев («Ампер»), Г. Олзоев, К. Миронович, С. Доржиева («Импульс») гэгшэд ВЛКСМэй обкомой ба райкомуудай Хүндэлэлэй грамотаар, «Студентнэрэй барилгын отрядай ударник» гэһэн гэмдэгүүдээр шагнагдаа.

Отрядуудай гэшүүд хэлсээтэ уялгаяа дүүргэхэһээ гадна байрлаһан нютагуудайнгаа хүн зондо шефскэ туһаламжа үзүүлээ. Жэшээлхэдэ, «Ампер» отрядайхид Горхон тосхондо хүүтэдэй талмай бариһан байха юм. Харин «Зодчий» отрядай гэшүүд Онохой тосхоной Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуулехэ дайнда хабаадагшадые шефтэй абажа, туһаламжа үзүүлээ. Гадна гэдэнэр нютагай соёлой байшан соо концертнүүдые табижа, харагшадай маггаалда нэгэнтэ бэшэ хүртөө.

«Импульс» отрядайхид спортын талмай барилсаа. Мүн нютагай залуушуултай спортивна мүрысөөнүүдые үнэргэдэг, һонирхолтой үдэшэнүүдые эмхидхэдэг байгаа.

Өөрыгөө гансал һайн талаһаа харуулһан, жэшээтэ һайнаар хүдэлһэн эдэ отрядуудай гэшүүдые хойто жилдэ дахиһаа ерэжэ хүдэлхыень районой хүтэлбэрилэгшэд уриба.

Д. АЛЕКСЕЕВ.

БАЙГАЛАЙ ЭРЬЕДЭ ЕРЭЖЭ АМАРЫТ!

Байгал далайн үзэсхэлэн гоё байгаалигай зүүн эрьедэ Горячинск курорт оршодог юм. Бэе махабадаа заһаха дуратайшуул эндэ ерэжэ амардаг. Горячинскын аршаанай эм домтой байһаниинь үни хэзээнһээ мэдэжэ гээшэ ааб даа. Эндэ нервын, гар, хүлэй болон бусад үбшэ аргалдаг.

Хүн зоной энхэ элүүрые хамгаалха талаар анхарал ороондолгын үргэдхэгдэжэ байһан энэ үедэ тус курортые шэнэлэн һэльбэхэ, барилгыень үргэдхэхэ проект табигдаба. Проектын ёһоор Горячинскын курорт 2 ээлжээндэ үргэдхэгдэхэ юм. 12-дохи табан жилэй дүүрэтэр түрүүшын ээлжээн дүүрэжэ, ашаглалгада тушаагдахада, курортдо нэгэ доро 500 хүн амарха аргатай болохо. Харин хоёрдохи ээлжээнэй 13-дахи табан жилдэ бэелүүлэгдэхэдэ, хамта дээрээ мянган хүн нэгэн доро амардаг болохо юм.

М. ШАГДАРОВА.

ТОСХОНОО БОЛБОСОН ТҮХЭЛТЭЙ БОЛГОХОНЬ

«Бурятагропромпроект» институтдай научно-техническэ таһагай ба Загарайн районой Онохойн совхозой үүсхэлээр ажахын түб тосхонине болбосон түхэлтэй болгохо тухай проект зохеолгоор конкурс болобо. Институтдай ахамад архитектор В. Д. Абашеев, архитекториуудэй бүлэгые даагшанар И. К. Махачкеев, Л. Ф. Чащина, архитектор М. Г. Кузнецова гэгшэд конкурсдо хабаадалсаа. Тэдэнэй дурадхаһан проектнууд болон эскизүүд институтдай техническэ совет дээрэ Онохойн совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар зүбшэн хэлсэгдэбэ. Архитектор И. К. Махачкеевэй бодомжотойгоор бүтээһэн проект ба эскизүүд онсо өөрынь шэнжэтэй, мүнөө үеын эрилтэдэ харюусаһан байжа, үндэроор сэгнэгдээ. Тиигэжэ тэрэ конкурсын нэгэдэхи ба хоёрдохи һуури эзэллжэ, мүнгэн шанда хүртэбэ. Онохойн совхозой хүтэлбэрилэгшэд бэлигтэй бэрхэ архитекторэй проектээр тосхоной түб болбосон түхэлтэй болгохо есуудал эзэ үдэрнүүдтэ зүбшэн хэлсэбэ.

А. СУРОВЦЕВ.

ЭДИР ЗҮЖЭГШЭДЭЙ ТУРУУШЫН ХҮДЭЛМЭРИ

Жаргалантын соёлой байшангай дэргэдэ хүүгэдэй театрай студи һаяхан эмхидхэгдэбэ. Энэ студида нютагай дунда һүргүүлиин 5—7-дохи классуудай һурагшад эдэбхитэйгээр ябана. Тэдэнэр К. Чуковскийн «Муха-цокотуха» гэжэ шог зугаата зүжэг бэлдэбэ. Эдир артистнар түрүүшынгээ энэ зүжэгые ажахынгаа малшадта, тэнжээл бэлэдхэгшэдтэ харуулаа. Ехэшүүл үхибүүдэй зүжэг һонирхон хараба. Эндэ 6-дахи классай һурагшанар Туяана Доржиева, Дарима Аюшеева, 5-дахи классай Наташа Данзанова болон бусад шадамар бэрхээр наадана.

Соёлой байшангай уран һайханай талаар хүтэлбэрилэгшэ М. И. Доржиевагай хүтэлбэриллэг энэ студи һуралсалай жилэй үедэ ажахынгаа малшадай бүхы отара, гүүртэнүүд дээгүүр айлшалха түсэбтэй.

Д. ДОБДОНОВ.

Сэлэнгын район.

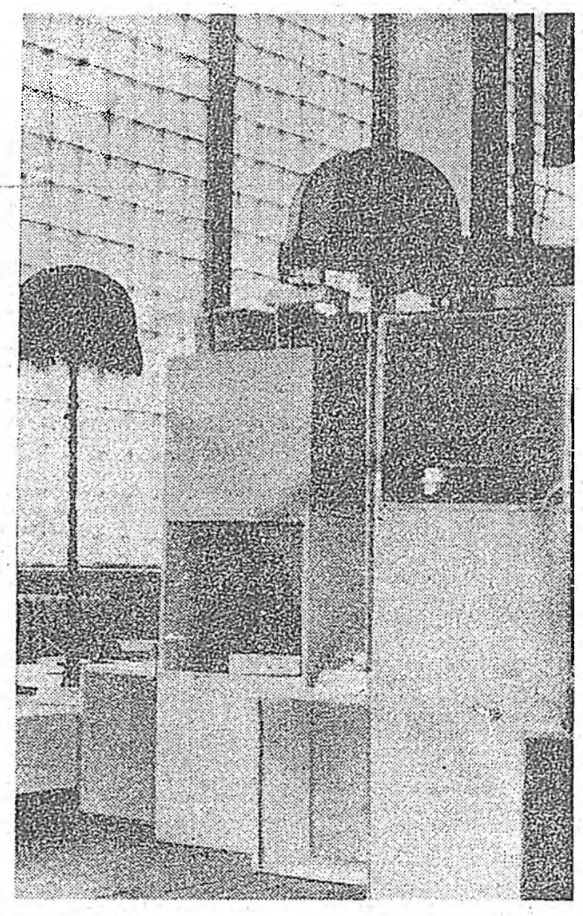

ҺАЯАР ХЭБЛЭГДЭХЭНЬ

«Советская Россия» хэблэлдэ һаяын сагта 300-гаад ном барлагдахань. Тэдэнэй дунда Буряадай мэдээжэ уран зохёолшо Ц-Ж. Жимбиевай «Талын харгынууд» гэһэн роман ороно. 60-аад онуудай буряад колхозой ажахайдалые зураглаһан тус зохёол хадаа совет уншагшадые һонирхуулха байха. Роман таби мянган хэнэгээр гаргагдаха юм.

Тиихэдэ Буряадай мэдээжэ поэт В. Петоновой «Байгалай һалхин» гээд нэрлэгдэһэн шүлэгүүдэй суглуулбари мүн һаяар хэблэгдэхэ. Суглуулбари арба мянган хэнэгээр гаргагдаха.

Г. ХОБОТЬЕВ.

ХЭН, ХААНА ОШОХОБ?

* Дээдэ Онгостойдо «Бурятшвейбыт» нэгэдэй физкультурын коллективүүдэй дунда хүнгэн атлетикээр мүрысөөн үглөонэй 10 часһаа эхилхэ юм.

* «Электромашина» заводой цех, таһагуудай дунда футболоор түрүү һуури эзэлхын түлөө наадан үглөонэй 10 часһаа эхилхээр хараалагдаа.

☒ Шэлэй заводой Соёлой ордон, соо стадион дээрэ соёлой-спортын һайндэр үглөонэй 10 часһаа эхилхэ, үдэшэндөө дискотекэ үнэргэгдэхэ юм.

* Горпромторгын, горпищеторгын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда шатараар, даамаар түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үнэргэгдэхэ.

* Советскэ Союзай Герой Дарма Жаниаевай нэрэмжэтэ паркда, мяха-консервын комбинадай, «Текстильщик», «Железнодорожник» Соёлой ордонуудта амаралтын үдэрэй элдэб олон хэмжээ ябуулгануд үнэргэгдэхэ юм.

☒ Улаан-Удын городской парк соо аяншалга болон экскурсиин бюрогой үүсхэлээр амархаяа ерэгшэдэй дунда конкурс, спортын мүрысөөнүүд үнэргэгдэхэ юм. Үдэшэндөө Оренбургын гүрэнэй ород арадай хоорой концерт болохо.

* Улаан-Удын аяншалга болон экскурсиин бюрогой хүдэлмэрилэгшэд барилгахабсаралгын 7-дохи управленийн, һэрэюун унданай заводой бүлэг хүдэлмэришэдые Байкальск хото, «Бурятгражданпроект» институтдай, республикын хэлхеэ холбоонай управленийн хүдэлмэришэд болон хэдэн бүлэг һурагшадые Хяагта, Сурхайта нуур болон Новоселенгинск эльгээбэ.

ХУЖАРЛАН ХАРАБА

«Теплоприбор» заводой спортын зал соо Железнодорожно районой промышленна предприятинуудта үйлэдбэрилэгдэһэн ажаһуудалай хэрэгсэлнүүдэй выставкэ үнэргэгдөө. «Бурятферммаш» нэгэдэлэй үйлэдбэрилһэн зүйлнүүд выставкэдэ олон байба. Аяншалагшадта хэрэгтэй «Турист» гэһэн комплекс, бани соо табихада зохид соморхон шэрэм пеэшэн болон бусад зүйлнүүд олоной анхарал татаа. Тиихэдэ Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводто бүтээгдэһэн «Баярма-1», «Баярма-2» гэһэн электровафельница, Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой уран гартай дархашуулай бүтээһэн кухнийн «Уют-4» гэжэ мебель, хубсаһа угаадаг «Белка-10М» гэһэн машина гэхэ мэтэ зүйлнүүд выставкэ харахаяа ерэгшэдтэ һайшаагдаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: кухнийн «Уют-4» гэһэн мебель.

В. Плуттын фототекст.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Сентябриин 13-һаа 20 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 13

ТАНКИСТНУУДАЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.00 — «90 минута». 9.30 —Ритмическэ гимнастика. 10.15 — «Спортлотогой» тираж. 10.25 — Дамжуулганнуудай программа. 10.30 — «Будильник». 11.00—«Советскэ Союзда алба хэнэбі». 12.00— «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 12.30 — Медицинын талаар шэнэ техническэ зүйлнүүд тухай. 13.30 — «Хүгжэмтэ киоск». 14.00 —Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд. 15.00 — «Элүүр энхэ байлга». 15.45 — «Нүхэр дуун» — бүхэсоюзна телеконкурс. 16.40 — «Манай саад». 17.25 — Мүнөөдэр — Танкистнуудай үдэр. Хуурай газарай сэрэгүүдэй главнокомандалагша, СССР-эй оборонын министрэй орлогшо, армиин генерал Е. Ф. Ивановский үгэ хэлэхэ. 17.40—Бронетанкова сэрэгүүдэй ветерануудболон курсантнууд искусствын уран бэлигтэнтэй Останкинада уулзаха. 19.00 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.45 — Ф. Шопенэй бүтээлнүүд. 20.30 — «На войне, как на войне» — уран һайханай фильм. 22.00 — Время. 22.35 — Хубилган шэнэдхэлгын прожектор. 22.45 — «Анна Герман. Хуби заяаниинь, дуунуудынь». 23.45 — Футболой шэнжэлэл. 00.30 — Шэнэ һонин. 00.35 — Роберто Бланка (ФРГ) дуулаха.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Зарядкада зогсогты». 9.20 — Танкистнуудай үдэртэ. Баримтата фильм. 9.40 —Ород хэлэн. 10.15 — Д. Шостакович. 15-дахи номерой квартет. 11.10 — Поэдүүд Маяковский тухай. 12.25 — Түймэрэй-прикладной спортоор СССР-эй чемпионат. 12.55 — Ороной үндэһэн театрнуудай фестиваль. Н. Думбадзе. «Кукарача». Грузи эдир харагшын теат зүжэг. 15.10 — Х тика. 16.10 — «Тро бо» — үхибүүдтэ ханай богони филь Арадай уран бэл программануудай гэһэн уласхоорон валь. 17.25 — Ав спортоор Европын 17.50 — «Эрдэм хы сэдьхэл. Хүн», тература ба театр «Рерих» — барим 21.00 —«Амгалан багашуул». 21.15 — полненный металл тата фильм. 22.00 22.35 — Хубилган гын прожектор. 22 дарки по телефону» һайханай фильм.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 14

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.00 — «90 минута». 9.35 — Футболой шэнжэлэл. 10.20—«Всадник чад городом» —уран һайханай фильм. 11.25 —Шэнэ һонин (11.30 хүрэтэр). 17.00—Шэнэ һонин. 17.10—Хубилган шэнэдхэлгын прожектор. 17.20—«Ород хэлэн». 17.50 —«Дохёогоо үгыт, горнистнар!». 18.20—Карл Марксын «Капиталай» нэгэдэхи ботинин барлагдаһаар 120 жилэй ойдо. Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. Улаан-Удэ. 18.40 — Пилар Риоха (Мексикэ) хатарха. Удэ —Соносхолнууд. очерк. 19.45—«Ман 20.15 — Телевизор бэшэгүүдэй шэнжэ 21.00—«Амгалан гашуул!». 21.15 шэнжэлэл. 22 22.35 — Хубилган прожектор. 22.45 — 3 серитэй ура фильм. 1-дахи се Хүндэ атлетикээр пионат.

ВТОРНИК, 15

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.00 — «90 минута». 9.35—Хоккейгээр Канадын кубок. 11.35—П. И. Чайковский, «Москва»—кантата. 12.05—Шэнэ һонин (12.15 хүрэтэр). 17.00 —Шэнэ һонин. 17.10—Хубилган шэнэдхэлгын прожектор. 17.20 — «Амар сайн, хүгжэм». 18.20— Философийн темэдэ хөөрэлдөөнүүд. 19.05—Мультфильм. Улаан-Удэ. 19.15—«Байгал». **Москва.** 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.00 —**Агууехэ Октябриин социалис революциин 70 жилэй ойдо. Совет Молдавиин телевиденийн программа.** 22.00—Время. 22.35 —Хубилган шэнэдхэлгын прожектор. 22.45—Авторска дунай удэшэ. 00.15—«Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Баримтата фильм. 9.35, 10.35—Оршэн тойронхи дайда. 2-дохи класс. 9.55—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 10.05, 14.20—Француз хэлэн. 10.55— Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 11.05 — СПТУ-гай һурагшадта. Түүхэ. 11.35, 12.40 — Биологи. 5-дахи класс. 11.55—«Ород хэлэн». 12.25—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.00 — «Картина» 3 серитэй уран һайханай фильм. 14.50—Шинии ленинскэ библиотекэ. 15.20 — Шэнэ һонин. Улаан-Удэ. 18.00 — Киноочерк. 18.20—«Ленин в Грузии. Воспоминания»—баримтата фильм. **Москва.** 19.15—«Манай саад». Улаан-Удэ. 19.45—нууд. 19.55—Шэнэ ряадаар). 20.10—Гор рай Эрхирэгэй совхо хэхэ асуудалнуудта өөрөөн. **Москва.** 21.0 лан нойрсогты, баг 21.15—«Харгын аюулгүй гые сахиха». 21.20—Баскетб тодо кооперативуу жөөлгэ тухай. 22.0 22.35—Хубилган прожектор. 22.45— 3 серитэй ура фильм. 2-дохи сер

СРЕДА, 16

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.00 — «90 минута». 9.35—«Живи и помни». Москвагай «Сфера» театрай фильм-зүжэг. Авторынь — В. Распутин. 11.10—«Амар сайн, хүгжэм». 12.10—Шэнэ һонин (12.20 хүрэтэр). 17.00—Шэнэ һонин. 17.10 — Хубилган шэнэдхэлгын прожектор. 17.20 — «Түүхын һургаалнууд». 18.05—«Вологдын аялгануд». 18.15—«Бултадаа бодожо үзээ». 19.00 — Виолончелийн абяан зэдэлэнэ. 19.10—Хэлэһэн үгсэд хэрэгсэрэ баталха. 19.40—Поэзиин минута. 19.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». **Улаан-Удэ.** 20.00—Киноочерк. 20.10—Байгал. **Москва.** 20.35—Мультфильмнүүд. 21.00—«Искусствын уран бэлигтэн». СССР-эй арадай артистка В. Н. Пашенная. 22.00—Время. 22.30—Хубилган шэнэдхэлгын прожектор. 22.40 —«Живи и помни». Москвагай «Сфера» театрай фильм-зүжэг. Авторынь — В. Распутин. 00.05—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 00.30—«Дэлхэй ба залуушуул».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Баримтата фильм. 9.35, 10.35—Обществоведени. 10-дахи класс. 10.05, 14.35 — Немец хэлэн. 11.05—СПТУ-гай һурагшадта. Гэр бүлын ажабайдалай ёһо заншал. 11.35, 12.40—Хүгжэм. 2-дохи класс. 12.05 — «Шатарэй һургуули». 13.10— «Картина» — 3 серитэй уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 15.05 — Шэнэ һонин. Улаан-Удэ. 18.00 — Киноочерк. 18.10 — Баримтата фильмүүд. 19.10—Республика доторхи автомобилиин харгынууд ямар байдалда байлгагдаа ва. 20.00 — «Эрдэм ажабайдал». Улаан — Соносхолнууд. Мультфильм. Москв «Амгалан нойрсо шуул!». 21.15—Соно — Баскетбол. Туби рондын кубок. Эрэ селона» (Испани)— олд старз» (США). мя. 22.30—Хубилган гын прожектор. 22 тина»—3 серитэй ура най фильм. 3-дахи се — Спортивна програм бол. Европын куб

ЧЕТВЕРГ, 17

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.00 — «90 минута». 9.35 —М. Мусоргский. 10.10 — «Дохёогоо үгыт, горнистнар!». 10.40 — Баримтата фильмүүд. 11.20—«Дэлхэй ба залуушуул». 11.55—Шэнэ һонин (12.05 хүрэтэр). 17.00 — Шэнэ һонин. 17.05 — Хубилган шэнэдхэлгын прожектор. 17.15 — Баримтата фильмүүд. 18.05 — «Хододоо наран байг лэ». 19.05 — «Минии дуратай Эхэ орон»—фотоконкурс. **Улаан-Удэ.** 19.10 — Киноочерк. 19.20—Байгал. **Москва.** 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.00—Футболой кубогууд. 22.00 — Время. 22.35 — Хубилган шэнэдхэлгын прожектор. 22.45 — Спортивна программын үргэлжэлэл.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—«Сайгаки» — баримтата фильм. 9.35, 10.35 — Информатикын болон тоолон тодорхойлхо техникын үндэһэ һуури. 10.05, 14.25—Испан хэлэн. 11.05 — СПТУ-гай һурагшадта. Индустриализацилгын хараа шугам. 11.35, 12.40 — Геологи. 7-дохи класс. 12.00— «АБВГДейка». 12.30—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.05— «Картина»—3 серитэй уран һайханай фильм. 3-дахи сери. 14.55—Шэнэ һонич. 15.05—Кемеровэй телестудиин программа. **Улаан-Удэ.** 18.00—Киноочерк. 18.20—«Крепи оборону Родины» — баримтата фильм. **Москва.** 19.10—Турциин артистнуудай концерт. **Улаан-Удэ.** 19.45 — Соносхолнууд. 19.55— Киножурнал. Буряадай АССР-эй диогой арадай инструментэй оркестрэй концерт. программадта А. Андр нууд. 20.45 — Улас шэнжэлэл (буряадаа ва. 21.00—«Амгалан ты, багашуул!», 21 шуул дуулана, хат — Ритмическэ гимнас — Время. 22.35—Хуб нэдхэлгын прожекто «У опасной черты» ханай фильм.

ПЯТНИЦА, 18

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.00—«90 минута». 9.35—У опасной черты»—уран һайханай фильм. 11.05—«Хододоо байг лэ наран». 12.05 — Шэнэ һонин (12.15 хүрэтэр). 17.00—Шэнэ һонин. 17.10 —Хубилган шэнэдхэлгын прожектор. 17.20—«Мы с Вулканом»—уран һайханай фильм. 18.25 — «Мир твоих увлечений» — баримтата фильмүүд. 18.55 — «Ородой романс»,—Концерт. **Улаан-Удэ.** 19.15—Байгал. **Москва.** 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.00—Футболоор УЕФА-гай кубок. «Локомотив» (Софи)—«Динамо» (Тбилиси). 20.45—«Твой современник»—уран һайханай фильм. 1-дахи сери. 22.00—Время. 22.30 —Хубилган шэнэдхэлгын прожектор. 22.40—«Твой современник»—уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 00.05—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 00.25—«Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ». 00.30—Концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Баримтата фильм. 9.35, 10.35—Түүхэ. 4-дэхи класс. 10.05, 15.15—Англи хэлэн. 11.05—СПТУ-гай һурагшадта. Обществоведени. 11.35, 12.40 —Түүхэ. 7-дохи класс. 12.05— «Манай саад». 13.10—«Пропавшая экспедиция»—уран һайханай фильм. 15.45—Шэнэ һонин. 15.55—«Сванетия». **Улаан-Удэ.** 16.15—«Цена воды»—баримтата фильм. 17.05—Мультфильмнүүд. 18.15—Шэнэ һонин (буряадаар). 18.30—Республикын студентнэрэй отрядуудай гэшүүдтэй уулзалга. **Москва.** 19.15—Мультфильмнүүд. **Улаан-Удэ.** 19.45— «Ая-ганга». Арадай В. Бадмаевагай бүх ряадаар). 20.15—Ве хоорой коллектив өөрөөн. **Москва.** 21.0 лан нойрсогты, баг —«Харгын аюулгүй хиха». 21.20—Баскетб дэй хоорондохи куб сер» (Италь)—«Барс пани). 22.00—Врем билган шэнэдхэлгын 22.40—Уран һайханай каар дэлхэйн чемпи —Городки наадалга чемпионат.

СУББОТО, 19

МОСКВАГАЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.00—«90 минута». 9.35—«Моя Москва»—баримтата фильм. 10.25—Концерт. 10.55—«Поэзи». Е. Винокуров. 11.50—«Луначарский»— баримтата фильм. 12.50—«Хани харилсаан»—тележурнал. 13.20— «Бултанда бэ хүн бүхэндэ». 13.50—«Ургамалай аймаг». 14.45 —«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 15.00—Совет соёлой материальна үндэһэ һуури. 17.00— —Мүнөөдэр—Москвагай үдэр. 17.30—Мультфильмнүүд. 17.45 —Арадай аялга дуунууд. 18.05 Бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй гүрэнүүдэй хүдэлөөнэй Хараредо болоһон конференциин ойдо, буу зэбсэг хуряалгын ба хүгжэлтын талаар Нью-Йоркдохи уласхоорондын конференциин дүнгүүд тушаа. 19.20 — Мультфильм. 19.30—Мүнөөдэр —Москвагай үдэр. 20.00—Арадай бэлигэй телепрограммануудуй «һолонго» гэһэн уласхоорондын фестиваль. 20.20— Мультфильм. 20.30—«Полеты во сне и наяву»—уран һайханай фильм. 22.00—Время. 22.35 —Хубилган шэнэдхэлгын прожектор. 22.40—Мүнөөдэр — Москвагай үдэр. 23.15—Хүгжэм театрта, киндо, телевиденидэ. Композитор Э. Артемьев. 01.15 —Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.20—Концерт. 9.55— Ритмическэ гимнастика. 10.25 —Спидвей, Дэлхэйн чемпионат. 10.55—«Үглөөнэй почто»—хүгжэмтэ дамжуулга. 11.25—«Неверь, что меня больше нет»— уран һайханай фильм. 12.35— Б. Папроцкий (Польшо) дуулаха. 13.00—Ойн модоной хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэ. Баримтата фильм. 13.20—Ж. Сименон. «Мегре и человек на скамейке»—зүжэг. Москвагай гимнастикан чемпионат. 16.50— знаменитым»—уран фильм. 17.55—Мах дэнтэй хамта. 18 вальнууд, конкур цертнүүд». 19.40— Тубинүүд хоорондо Эрэшүүл. «Цибона» —«Жальгирис». 20 лан нойрсогты, баг —«Элүүр энхэ байг Время. 22.35—Хуб хэлгын прожектор. ревья на асфальте ханай фильм.

ВОСКРЕСЕНИ, 20

ОЙ МОДОНОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.00—«90 минута». 9.30—Ритмическэ гимнастика. 10.15—«Спортлотогой» тираж. 10.30—«Будильник». 11.00—«Советскэ Союзда алба хэнэбі». 12.00—«Үглөөнэй почто»—хүгжэмтэ дамжуулга. 12.30—Киномэдээсэл. 13.30—«Хүгжэмтэ киоск». 14.00—«Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 15.00—«Элүүр энхэ байлга». 15.45—«12-дохи дабхар» дамжуулгын программа. 16.20—Гүрэнэй түбэй концертнэ залда Казахай ССР-эй искусствын уран бэлигтэнэй ба зохеохы ажалтай залуушуулай концерт. 18.15—«Манай гэр». 19.00 —Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.45—Балалайка дээрэ наадаха. 20.05—Мультфильм. 20.15— «Совершенно невероятное происшествие или граф Калиостро» —хүгжэмтэ зүжэг. 21.50 —Хубилган шэнэдхэлгын прожектор. 22.00—Время. 22.30—«Приглашает Галина Писаренко» — фильм-концерт. 23.35—Шэнэ һонин. 23.40—А. Вампилов. «Дом окнами в поле»—«зүжэг.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Зарядкада зогсогты». 9.15—Ой модоной хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэ. Баримтата фильм. 9.45—«Деревья на асфальте»—уран һайханай фильм. 11.05—Д. Шостакович. 11.45—«Ород хэлэн». 12.15 —Украинын телевиденийн программа. 13.10—Уран һайханай гимнастикаар дэлхэйн чемпионат. 14.10—«Дэлхэй ба залуушуул». 14.45—Москвагай областьдо арадай уран бэлигэй II фестивалиин лауреадуудай концерт. 15.40—**Ороной үндэһэн театриуудай фестиваль, «Центрифуга».** Латвиин Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ ТЮЗ-эй фильм-зүжэг. 17.25—Мультфильм. 17.45—Сонос —«Западня»—уран фильм. 18.50—Арад лигэй телепрограм «һолонго» гэһэн ула фестиваль. 19.15 Тубинүүд хоорондо Эрэшүүл. 20.30—Ур гимнастикаар дэлхэй нат. 21.15—«Амгалан багашуул. 21.30—Ба льм. 21.50—Хубилга гын прожектор. 22 22.30—«Переворот ции 107»—уран һ льм. 24.00—Футбол эй чемпионат. «Дин —«Спартак».

СПОРТ ЛОТО

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

1987 оной сентябриин 6-да үнгэргэдэһэн 36-дахи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени соглолбо.

«45-һаа 6-ень таяха спортлото»: 639.058 билет роо. Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (141 карточка) таагшад — 271 түхэриг, дурбэн номер (2.681 карточка) таанан хүнүүд — 21 түхэриг, гурбан номер (36.374 карточка) таагшад 3 түхэриг абаха байна.

«36-һаа 5-ень таяха спортлото»: 6.066.812 билет роо. Табан номер (35 карточка) таанан хүнүүд — 10.000 түхэриг, дурбэн номер (6.777 карточка) таагшад — 104 түхэриг, гурбан номер (190.221 карточка) таанан хүнүүд 4 түхэриг абаха.

36-дахи тиражай биледүүдээр, 27-ноо 36-дахи тираж хүрэтэр хабаадаһан 10 тиражай биледүүдээр шүүбэринүүд сентябриин 21-һээ 1987 оной октябриин 21 болотор түлэгдэхэ. (ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Агууехэ Октябриин 70 жилэй ойн хүндэлэлдэ Улаан-Удэ хотодо зорюулагдаһан тусхай номер.

☒ «Улаан-Удэ, шамда дуратайбі». —гэр барилгын комбинадай барилгашадай бригадир В. Кулинецэй статья.

☒ «Өөнэдөө шиидхэжэ һураха»—КПСС-эй Улаан-Удын горкомой нэгэдэхи секретарь Чукреевтэй хэгдэһэн хөөрэлдөөн.

☒ Партийна ажабайдал. «Нүхэдтээ, городтоёо, орнтоёо».

☒ Агуу Октябриин ойдо. Үүсхэлшэ хэлэй далинуудгай тэмдэглэл.

☒ «Городой а В. Бадмаевагай Ц вай репортаж.

☒ «Ажахын то мин»—А. Суббо понденци.

☒ «Манай с гүйсэдкомой түр логшо В. Потем

☒ Һонинууд.

Редакторай П. Н. Н

МАНАЙ АДРЕС ТЕЛЕФОНУУД: индекс 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76; отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23 промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64 36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-5763 информации — 2-34-05, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95, собственные корреспонденты: п. Баргузин — 91-1-44, п. Кырен — 91-7-18, Северобайкальск — 35-73, п. Хоринск — 55-6-99.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам изд